

ಸಮಾಜ ವಿಜ್ಞಾನ

SOCIAL SCIENCE
KANNADA MEDIUM

ಕಾಲ್ಯಾಂತರಗಳ
STANDARD SEVEN

ಅವಧಿ II

TERM II

1. ಅರಬ್ಬರು, ಖಕ್ಕಿಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆ

ಇಸ್ಲಾಂದ್ರಮ್‌ದ ಉದಯ ಮತ್ತು ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಪ್ರಪಂಚದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಅಧ್ಯಾಯೀಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಾಫ್ಟೀಸಿದವರು ಮಹಮದ್ ನಬಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.570–632) ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವು ಮೊದಲು ಅರೇಬಿಯಾದ ಮರುಭೂಮಿನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಹೊಂದ ತೊಡಗಿತು. ಮೊದಲೊದಲು ಅರಬ್ಬರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಮರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಬಲವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದವರು ಅರಬ್ಬರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಅರಬ್ಬರು ನಂತರ ವಾರಸೀಕರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸದೃಷ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ತುಕ್ಕಿಯರು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೂರ್ಖ ಮತ್ತು ಪಣ್ಣಿಮ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮವನ್ನಾಗಿ ಬೆಳಿಸಿದರು.

ಅರಬ್ಬರ ಸಿಂಧು, ಮುಲ್ತಾನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ-ಕ್ರಿ.ಶ.712

ಮುರಾತನ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಅರಬ್ಬ ದೇಶಗಳು ಭಾರತದೊಡನೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಿಂಧು ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಅರಬ್ಬರು ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಹಲವು ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು.

ಸಂಪತ್ತಿರಿತವಾದ ಸಿಂಧೂ ಪ್ರದೇಶದ ಒಂದರುಗಳು ಅರಬ್ಬರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದವು. ಆದ್ದರಿಂದ ಸಿಂಧೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಬಯಸಿದರು. ಕಡಲ್‌ಭೂತರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಸಿಂಧೂ ರಾಜರುಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಪಗೊಂಡು ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣವನ್ನಾಗಿಸಿ ಸಿಂಧೂ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು.

ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ಖಾಸಿಂ

ಇರಾಕೀನ ಗವನರ್‌ ಅಲ್-ಹಾಜಾಜ್, ಖಲೀಫ್ ವಾಲಿದ್‌ನ ಅನುಮತಿಯೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಅಳಿಯ ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಕಾಸಿಂನನ್ನು ಸಿಂಧೂನ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂನ ಸೈನ್ಯಗಳು

ಅತ್ಯಧಿಕ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

6000 – ಸಿರಿಯಾ ದೇಶದ ಪುದುರೆಗಳು

6000 – ಒಂಟೆಗಳು

3000 – ಬ್ಯಾಕ್‌ರಿಯಾ ದೇಶದ ಒಂಟೆಗಳು

2000 – ಪದಾತಿದಳ

ಕಲ್ಲೆಸೆಯುವ ಕವಣಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಬೇಕಾದ ನುರಿತ ಸೈನಿಕರು, ಹೀಗೆ ಸುಮಾರು 25,000 ಸೈನಿಕರಿದ್ದರು.

ವೀರ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಯಂ ರಕ್ಷಣೆ

ಸಿಂಧೂನ ರಾಜ ದಾಹೀರ್‌ನ ಸೋಲಿನಿಂದ ರೇವಾರ್ ಹೋಟೆಯಳಿಗಿದ್ದ ಅವನ ಪತ್ತಿ ರಾಣಿಬಾಯ್ ಮತ್ತು ಅರಮನಯ ಮಹಿಳೆಯರು ಸ್ವಯಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಇಳಿದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೋಲನ್ನನುಭವಿಸಿದ ಇವರು ಜೋಹರ್ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಿರೋಧಿಗಳ ವಶವಾಗದೆ ಇರಲು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾರಿ ಪ್ರಾಣ ಬಿಟ್ಟರು.

ರಾಪೋ ಯುದ್ಧ

ಸಿಂಧೂನ ಅರಸ ದಾಹೀರನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಬಂದನು. ರಾಪೋನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಖಾಸಿಂನ ಸೈನ್ಯವೇ ಜಯಿಸಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಮುಲ್ತಾನ್ ನಗರವೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಖಾಸಿಂ ಮುಲ್ತಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಮುಲ್ತಾನ್‌ನನ್ನು ಸುವರ್ಣನಗರ್ ಎಂದು ಕರೆದನು.

ಆಡಳಿತ

ವುಹೆ-ವುದ್-ಬಿನ್-ಕಾಸಿಂ ಸಿಂಧೂ, ಮುಲ್ತಾನಿನಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಎಂಬ ಇಕ್ಕಾರ್ಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದನು. ಇಕ್ಕಾರ್ಗಳ ನಾಯಕರುಗಳನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಸೇನಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಫನ ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇವರು ಇಕ್ಕಾರಿನ ಉಪಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಮುಸ್ಲಿಮರುಗಳಲ್ಲದವರಿಗೆ ಜಸಿಯಾ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿ ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ಖಾಸಿಂ ಅಂತ್ಯ

ಖಿಲೀಫ್ ವಾಲ್ದಾನ ನಂತರ ಸುಲೈಮಾನ್ ಖಿಲೀಫ್ ಎಂಬುವವನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ಇರಾಕಿನ ಗವರ್ನರಾದ ಅಲ್ ಹಾಜಾಚ್ ನ ವಿರೋಧಿಯಾದನು. ಹೀಗೆ ಇವನು ಅಲ್ ಹಾಜಾಚ್ ನ ಅಳಿಯ ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂನನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ, ಬಂಧಿಸಿ ಮೇಸಪಟೋಮಿಯಾಕ್ ಕೆಳುಹಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಬಿತ್ತ ಹಿಂಸೆ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಸಿಂಧು ಮುಲ್ತಾನ್ ಭಾಗ 150 ವರ್ಷಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಖಿಲೀಫನ ಆಡಳಿತದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಇದಿತ್ತು. ನಂತರ ಖಿಲೀಫನ ಆಡಳಿತವು ನಿರ್ಧಾನವಾಗಿ ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತು.

ಅರಬ್ಬರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪರಿಶಾಮಗಳು

ಅರಬ್ಬರು ಸಿಂಧ್‌ನ್ನು ಜಯಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಲು ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಭಾರತೀಯರಿಂದ ಆಡಳಿತ ಪದ್ದತಿ, ಬಾಹ್ಯಕಾಶ, ಸಂಗೀತ, ಕಲೆ, ವೃದ್ಧಕೀಯ, ಕಟ್ಟಡ ಕಲೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿತು ಕೊಂಡರು. ಭಾರತದ ಶೈಲಿಗಳು, ಭಾರತದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು, ಖಿಗೋಳಿಶಾಸ್ತ್ರ ವ್ಯಾಂತಾದವುಗಳು ಅರಬ್ಬರ ವುಂಳಕೆಯೂ ರೊಮೋಣಿಸಿದರೆ ಹಬ್ಬಿತು.

ಅರಬ್ಬರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಭಾವ

ಬ್ರಹ್ಮ ಗುಪ್ತನು ಬರೆದ ಬಹ್ಮಸಿದ್ಧಾಂತ ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯು ಅರಬ್ಬೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಲ್ಪಟಿತು.

ಅರಬ್ಬೀ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವಿಜಾಣಿಗಳಾದ ಭಾಲ, ಮಾನಕ, ಸಿಂಧುಭಾದ್ರವರ ಹೆಸರುಗಳು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿವೆ.

ಬಾಗ್ದಾದ್ ನಗರದ ಆಸ್ತ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನ ವೃದ್ಧರಾಗಿ ದಾಳಾ ಎಂಬ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟಿದ್ದರು.

ಖಿಲೀಫ್ ಹಾರೂನ್ -ಅಲ್ -ರ ಷೀದ್ ಎಂಬುವವನಿಗೆ ಇದ್ದ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ರೋಗವನ್ನು ಮಾನಕ ಎಂಬುವವನು ಗುಣಪಡಿಸಿದನು.

ತುರ್ಕಿಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆ

ಕ್ರಿ.ಶ. 9 ಮತ್ತು 11ನೇ ಶತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಗ್ದಾದ್ ನ ಖಿಲೀಫರುಗಳೊಡನೆ ತುರ್ಕಿಯರು ಬಹಳ ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದಿದ್ದರು. ತುರ್ಕಿಯರು ಅರಬ್ಬರಿಗಿಂತ ತೀವ್ರವಾದ ಆಕ್ರಮಣ ನೀತಿಂಬಂತ್ತು ಹೊಂದಿದ್ದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅರಬ್ಬರ ಅರ್ಥನಡಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿಂಧ್ ಮುಲ್ತಾನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕರು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆ

ಘಜ್ಜೆಯ ರಾಜ ಸಬಕ್ರಿಗೇನನೆ ನಂತರ ಇಸ್ಲಾಂರ್ ಎಂಬುವವನು ಘಜ್ಜೆಯ ಅರಸನಾದನು. ಇವನ ಸಹೋದರನಾದ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆ ಕ್ರಿ.ಶ. 998ರಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಂರ್ ನನ್ನು ಪದವಿಯಿಂದ ಕೆಳಗಳಿಸಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1000ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು ಹಿಂದೂ ಶಾಹಿ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರಾಜನಾದ ಜಯಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಮುಲ್ತಾನನ ರಾಜ ಪತೇದಾವುದ್ ಮತ್ತು ನಾಗರಕೋಟಿ ರಾಜ ಆನಂದಪಾಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

ಈ ವಿಜಯಗಳ ನಂತರ ಚಂದೇಲರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಮಧುರ, ಕನೋಜ್ ಗ್ರಾಲಿಯರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿ ಜಯಿಸಿದ ನಂತರ ಅಪಾರವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನೊಂದಿಗೆ ಘಜ್ಜೆ ಹಿಂತಿರುಗಿದನು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದಾಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಎಣಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಘಜ್ಜೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗುವುದು ಸರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದಿತು.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆ ಕೈಗೊಂಡ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾದುದು ಶ್ರೀ.1025ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸೋಮನಾಥಮರದ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರದೇಶವು ಕಾರ್ಡ್‌ವಾಡದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬಂದಾಗ ಈ ಪ್ರದೇಶದ ರಾಜನಾದ ರಾಜ ಭೀಮದೇವ ಹಾಗೂ ಆತನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಓಡಿ ಹೋದರು. ಇದರಿಂದ ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜಯಗಳಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಲಕ್ಷ ದಿನಾರ್ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

ಸರ್ ಹೈಕ್ರಿ ಇಲಿಯಾಟನು ಬರೆದ ‘ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ’ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆಯ 17 ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಬಾರಿಯೂ ಘಜ್ಜೆ ಎಣಿಸಲಾಗದಷ್ಟು ಸಂಪತ್ತಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆದು ಹಿಂತಿರುಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಎಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಆಳ್ಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಮುಸಲ್ಮಾನ ರಾಜರುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆಯು ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಾವು ನೀಡಿದನು. ಪಿರ್‌ದೊಂಬಿ, ಅಲ್ಲರು ಮುಂತಾದ ಪಂಡಿತರು ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಾಫ ಪಡೆದು ಹೊಂಡಿದ್ದರು.

ಘಜ್ಜೆ ವಂಶದ ಅಂತ್ಯ

ಮಹಮದ್ ಘಜ್ಜೆಯ ನಂತರ ಬಂದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಲಹಿನರಾಗಿದ್ದರು. ಫೋರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಲ್ಲವುದ್ದೀನ್ ಹುಸೇನ್ ಶ್ರೀ. 1186 ರಲ್ಲಿ ಘಜ್ಜೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಡು ಲೂಟಿಮಾಡಿ ದ್ವಂಡಗೊಳಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಘಜ್ಜೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅವನತಿ ಹೊದಿತು. ಫೋರಿ ವಂಶವು ಆಳ್ಳಿಕೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

ಮಹಮದ್ ಫೋರಿ

ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬಂದ ಮುಖ್ಯವಾದ ಮೂರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರಲ್ಲಿ ಫೋರಿಯು ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹರಾತ್‌ಘಜ್ಜೆಗೊನಡುವೇಳಿರುವ ಪರ್ವತ ಪ್ರದೇಶವಾದ ಫೋರಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ರಾಜನಾದನು. ಫೋರಿ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದುರಿಂದ ಮಹಮದ್ ಫೋರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು.

ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಧೈಯ್‌ ಶಾಲೀಯಾದ ಫೋರಿಯು ಜಯಗಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಶ್ರೀ.1176ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಮುಲ್ಹಾನ್ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ನಂತರ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು 1182ರಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ 1185ರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಸಿಯಾಲ್ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಶ್ರೀ.1186ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು.

ಮೊದಲನೆಯ ತರ್ಮೆನ್ ಯುದ್ಧ (ಶ್ರೀ.1191)

ಶ್ರೀ.1189ರಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಘೋರಿ ಭಟ್ಟಿಂದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ರಜಪೂತ ಅರಸ ಪೃಷ್ಟಿರಾಜ ಚೌಹಾನನ ರಾಜ್ಯದೊಳಗೆ ನುಸುಳಿದನು ಪೃಷ್ಟಿರಾಜನು ಭಾರೀ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಮಹಮದ್ ಘೋರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಫೋರಿಯು ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ.1191ರಲ್ಲಿ ತರ್ಮೆನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಟ್ಟಿಂದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಪೃಷ್ಟಿರಾಜ್ ಚೌಹಾನ್ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

ಎರಡನೆಯ ತರ್ಮೆನ್ ಯುದ್ಧ (ಶ್ರೀ.1192)

ಮಹಮದ್ ಘೋರಿಯು ತನ್ನ ಸೈನಿಕ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಎರಡನೇ ಬಾರಿಗೆ ಶ್ರೀ.1192ರಲ್ಲಿ ಪೃಷ್ಟಿರಾಜನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಇತರ ರಜಪೂತರ ಸೈನಿಕರನ್ನು ತನೆನ್ನೂಡನೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಪೃಷ್ಟಿರಾಜ್ ಘೋರಿಯೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಸಂಯುಕ್ತ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಘೋರಿಯು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಪೃಷ್ಟಿರಾಜನ್ನು ಸರೆ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಂತರ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ತುರ್ಕಿಯ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜರುಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಎರಡನೇಯ ತರ್ಮೆನ್ ಯುದ್ಧವು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಮಹಮದ್ ತಾನು ಜಯಿಸಿದ ಭಾರತದ ಭಾಗಗಳ ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನಾಗಿ ಕುತುಬ್ - ಉದ್ - ದೀನ್ ಬಬಕ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

ರಜಪೂತರ ದಂಗೆ

ಶ್ರೀ.1193ರಿಂದ ಶ್ರೀ.1198ರ ನಡುವೆ ಹಲವು ರಜಪೂತ ಅರಸರು ತಾವು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕುತುಬ್ - ಉದ್ - ದೀನ್ ಬಬಕ್

ರಜಪೂತರುಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು
ತನ್ನ ಆಳ್ಕಾಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮಹಮದ್
ಖ್ ಹೀರಿಂಗು ಸಾವುತ್ತಾಜ್ಯದ್ದೋಡನ್ನೇ
ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಮಹಮದ್
ಪೋರಿಯ ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದನು.

ಚಂದೇರಿ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ.1194)

ଲୁତ୍ତର ଭାରତଦ ବହୁଭାଗପିନ୍ଧୁ
ଛଳଗୋଠନ କମ୍ରୋଜ ନ୍ଯୂ ଆଖିଦ ରଜମୂତ ଅରସ
ଜୟଚଂଦ୍ରନ ଏଇଥାଗି ମୁହମଦ୍ ଫୌରୀ
ଯୁଧ ମାତଲୁ ମୁଣ୍ଡାଦନୁ. ଚାଂଦାଵାର୍
ଏବଂ ଶ୍ଵାଙ୍ଗଦଲୀ ନଦେଦ ଯୁଧଦଲୀ ଏଲ୍ଲିଂଦଲୋଇ
ହାରି ବିଦ ବାଣପୋଂଦୁ ଜୟଚଂଦ୍ରନ କଣ୍ଠିନଲୀ
ନାଟିଦୁଦରିଂଦ ଜୟଚଂଦ୍ରନୁ ସୋଇଲନ୍ତନୁଭବିଷି
ଫୌରୀଯିଂଦ କୌଲଲ୍ପଣ୍ଡନୁ. କୁ ଚାଂଦାଵାର୍
ଏଇଯପୁ ମୁହମଦ୍ ଫୌରୀଯ ଭାରତଦଲୀ
ତନ୍ତ୍ର ସାମ୍ରାଜ୍ୟପିନ୍ଧୁ ଏସ୍ତରିସଲୁ ମତ୍ତମ୍ବ ଦାରି
ମାଦିଶୋଟିତୁ.

ಮಹಮದ್ ಫೋರಿಯ ಯುಕ್ತಿ

ಮಹಮದ್ ಖೋರಿ ರಜಪೂತರ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ
ಯತ್ತಿಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು. ತನ್ನ
ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಐದು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ
ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳನ್ನು ರಜಪೂತ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ
ಸುತ್ತುವರಿದು ಹೋರಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.
ಐದನೇ ವಿಭಾಗವನ್ನು ರಕ್ಷಣಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನಾಗಿ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ದಿನ ಪೂರ್ವ ಶೌರ್ಯದಿಂದ
ಹೋರಾಡಿದ ರಜಪೂತರು ಆಯಾಸ ಹೊಂದಿದ
ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ರಕ್ಷಣಾ ಸೈನ್ಯವನ್ನು

ರಜಪೂತರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಲು ಕಣ್ಣಿಸಿದನು.
ಈ ಬದನೇ ಸೇನಾ ವಿಭಾಗವಾದ ರಕ್ಷಣಾ ಸೇನೆಯು
ವೇಗವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ರಜಪೂತರನ್ನು ಸೂರೀಸಿತು.

ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರಗಳ ದಂಡಯಾತ್ರೆ

ಮಹಮದ ಖೋರಿಯ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾದ
ವುಹುವುದ್‌ಬಿನ್‌ಭುತ್ತಿಂಗುರ್ ವಿಲ್ಸ್‌
ಎಂಬುವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1202-1203ರ ವರೆಗೆ ವಿಕ್ರಮ
ಶೀಲ ಮತ್ತು ನಳಿಂದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳನ್ನು
ಕಡೆದಿ ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ಬಂಗಾಳದ ನಾಡಿಯ
ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು
ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಮಹಾದ್ವಾರೋ ಘೋರಿಯ ಮರಣ

ಮಹ್ಯ ಏಷ್ಟಾದಲ್ಲಿರುವ ತನ್ನ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
ಅಡಗಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮಹಮದ್ ಫೋರಿ
ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಮರಳಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ತನ್ನ
ಸಾಯಂಕಾಲದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ
ಶಿಯಾ ಪಂಗಡಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರರು,
ಶೋಕಾರರು ಸೇರಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1206ರ ಮಾರ್ಚ್ 25
ರಂದು ಇವನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು.

୧୮

ಫೋರಿ ವುಹವುದೊನು ಹಲವು
ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ ಮೂಲಕ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ರಚಿಸುತ್ತರ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ತುಕ್ಕಿಯರ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಭಾರತದ ಮಣಿನಲ್ಲಿ
ತುಕ್ಕಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ
ವು ಹವುದ್ದು ಫೋರಿ ೧೦೧೦ ದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡಲಾಗಿದೆ.

ଅଭ୍ୟାସ

I. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು, ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ವಿಬಾಸಿಂನನ್ನು _____ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮಾಡಲು ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು.
ಅ) ಸಿಂಧ್ ಆ) ದೆಹಲಿ ಇ) ಫೋರ್
2. ಮಹಮದ್ ಘಟ್ಟಿಯಿಂದ ಸೋಲನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಶಾಹಿ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಹಿಂದು ರಾಜ __
ಅ) ಜಯಚಂದ್ ಆ) ಜಯಪಾಲ ಇ) ರಾಜಪಾಲ

II. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತೀ ಮಾಡಿ.

1. ಮಹಮದ್ ನಬಿ ಸಾಫಿಸಿದ ಧರ್ಮ _____.
 2. ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ಹಾಸಿಂ _____ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧಾನ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿದನು.
 3. ಎರಡನೇ ತರ್ಯೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಮದ್ ಫೋರಿ _____ಎಂಬುವವನನ್ನು ಕೊಲೆಗೈದರು.
 4. ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಲಿ _____ರಲ್ಲಿ ನಾಡಿಯಾ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
 5. ಮಹಮದ್ ಫೋರಿಯನ್ನು _____ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಸ್ವಾಪಕನೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡಲಾಗಿದೆ.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಅಲ್ಹಾಜಾಜ್
 2. ಮುಲ್ತಾನ್
 3. ಸಬಕ್ತಿನ್
 4. ಸೋಮನಾಥಪುರ ದೇವಾಲಯ
 5. ಪಿರ್ದೊಂಟಿ

ಸುವರ್ಚನಗರ
ಇರಾಕಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲ
ಕಾಥೀವಾರ
ಪಂಡಿತ
ಪಜ್ಜಿಯ ರಾಜ

IV. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

- ಸಿಂಧ್ರನ ಅರಬ್ಬರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.
 - ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಿಗೊಳಿಸಿದು ಏಕೆ?
 - ಮಹಮದ್ ಫಜ್ಜಿಯು ಸೋಲಿಸಿದ ಹಿಂದೂ ಅರಸರುಗಳು ಯಾರು?
 - ಮಹಮದ್ ಫೋರಿಯು ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ವಶಪಡಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಯಾವವು?
 - ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಚಾಂದ್ರಾವಾರ್ ಯುದ್ಧವು ಏಕೆ ಪಾಮುಖಿತೆ ಪಡೆದಿದೆ?

V. ඩිපර්වාගි පරේයුරි.

- ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ಬರು ಕೈಗೊಂಡ ಸಿಂಧ್, ಮುಲ್ತಾನ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
 - ಮೊದಲನೆಯ ಮತ್ತು ಎರಡನೆಯ ತರ್ಮೇನ್ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ರವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೊಲ್ಯುಮಾಪನ

1. ಗುಂಪು ಚರ್ಚೆ:

- “ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಏಷ್ಟಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇರಿತವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಸ್ಥಿರಪಡಿಸಿದವರು ಅರಬ್ಬರೇ”.
- ಈ ಶಿಷ್ಟಕೆಯನ್ನು ಹಲವು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ, ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಾವು ಚರ್ಚೆಸಿದುದನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

2. ಕಂಡುಹಿಡಿ:

ಮಹಮ್ಮದ್-ಬಿನ್-ಖಾಸಿಂನ ಸ್ಯೇನ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್ ಖೋರಿಯ ಯಥ್ರಾ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಟ್ಟಿರುವ ಪಾಠದಿಂದ ಓದಿ ತಿಳಿದುಹೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ವಿಧಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿ.

- ಪದಾತಿ (ಕಾಲು)ದಳ
- ನೌಕಾ ಸೇನೆ
- ವಾಯುಸೇನೆ
- ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು

3. ಚರ್ಚಾ ಸ್ವರ್ಥ:

ನಿನ್ನನ್ನು ಮಹಮ್ಮದ್ ಖೋರಿ ಎಂದು ಉಹಿಸಿಕೊ. ವೊದಲನೆಯ ತರ್ಕನ್ನು ಯಥ್ರಾ ಪ್ರಾಣಿರಾಜ್ ಚೌಹಾನರಿಂದ ಸೋತು ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಹೊಂಡ ಸ್ಯೇನಿಕರಿಗೆ ಮನಃ ಯಥ್ರಾ ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ವೀರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ನುಡಿಯುತ್ತೀಯೇ?

4. ಚರ್ಚೆಸುವಿಕೆ:

ಮಹ್ಮದ್‌ಕಾಲೀನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾದ ಕೆಡಕುಗಳನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದ ದಂಡ ಯಾತ್ರೆ, ಅರಬ್ಬರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯೋ? ತುಕ್ಕಿಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯೋ?

5. ಮಾಹಿತಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವಿಕೆ:

ತರಗತಿಯನ್ನು 5 ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪು ಕೆಳಕಂಡ ಶಿಷ್ಟಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಬೇಕು.

- ಅರಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಏಪ್ರಾಚ್ಯ ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ದಾಹ
- ಆಡಳಿತ
- ವಿಗೋಳಿಶಾಸ್ತ್ರ
- ಸಂಗೀತ
- ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕಲೆ

6. ಚಟುವಟಿಕೆ:

ಮಹ್ಮದ್‌ಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ವಿದೇಶಿಯರ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

ಇಲ್ಲಾಗ ತಿಳಿ

2. ದೇಹಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನರು

ಕ್ರಿ.ಶ.1206ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1526ರ ವರೆಗಿನ ಕಾಲವನ್ನು ಸುಲ್ತಾನರುಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್, ಬಿಲ್ಲಿ, ತೊಫಲಕ್, ಸಯ್ಯದ್, ಲೂದಿ ಎಂಬ ಸಂತತಿಗಳು ಆಳ್ಜಿಕೆ ನಡೆಸಿದವು. ಮಹಮದ್ ಖೋರಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ದಳಪತಿಯಾದ ಕುತ್ತುದೀನ್ ಬಬಕ್ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿ ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಫ್ಟ್‌ಸಿದನು.

ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್ ಸಂತತಿ
ಕುತ್ತುದೀನ್ ಬಬಕ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1206 – ಕ್ರಿ.ಶ.1210

ಕುತ್ತುದೀನ್ ಬಬಕ್ ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ದೇಹಲಿಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ಜಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1206 ಜೂನ್ 24ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತರುವುದನ್ನು ಖ್ಯಾತಿ ಓದುವುದನ್ನು ಇವನು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತುರ್ಕಿಯರ ಆಳ್ಜಿಕೆಯನ್ನು ಆ ರ'ಂಬಿ ಸಿದ್ ಏ' ವ' ನ'ಾ ಇವ' ನೇಂಬು ದ'ಾ ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು.

‘ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್’ ಖಿರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ‘ಗುಲಾಮ್’ ಎಂಬ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲು ಕೈಗೊಂಡ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು

ಕುತ್ತುದೀನ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸ ಬೇಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದನು. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಹಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ಖ್ಯಾರಿಜಂ ಪ್ರದೇಶದ ಚಕ್ರಾಧಿಪತಿಯಾದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್‌ನಿಂದ ದೇಹಲಿ ಮತ್ತು ಫಜ್ಜಿಗಳು ಅವನ ಕೈವಶವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು.

2. ರಜಪೂತರುಗಳು ತಾವು ಕೆಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸುವುದು.

3. ಬಂಗಾಳದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯನಾದ ಅಲಿಮದ್ರನ್ ಖಿರಾನ್ ವುತ್ತು ಬಂಗಾಳ, ಕ್ಷೇಬಾಚ್, ಯಲ್ಲುಸ್‌ರವರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ತುರ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ಅಲ್ಲದೆ ಕುತ್ತುದೀನ್ ತುರ್ಕಿ ವಂಶದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹಲವು ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡನು, ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಲಾಹೋರಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಆನಂತರ ಅವನು ನೆನಸಿದಂತೆಯೇ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದರೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

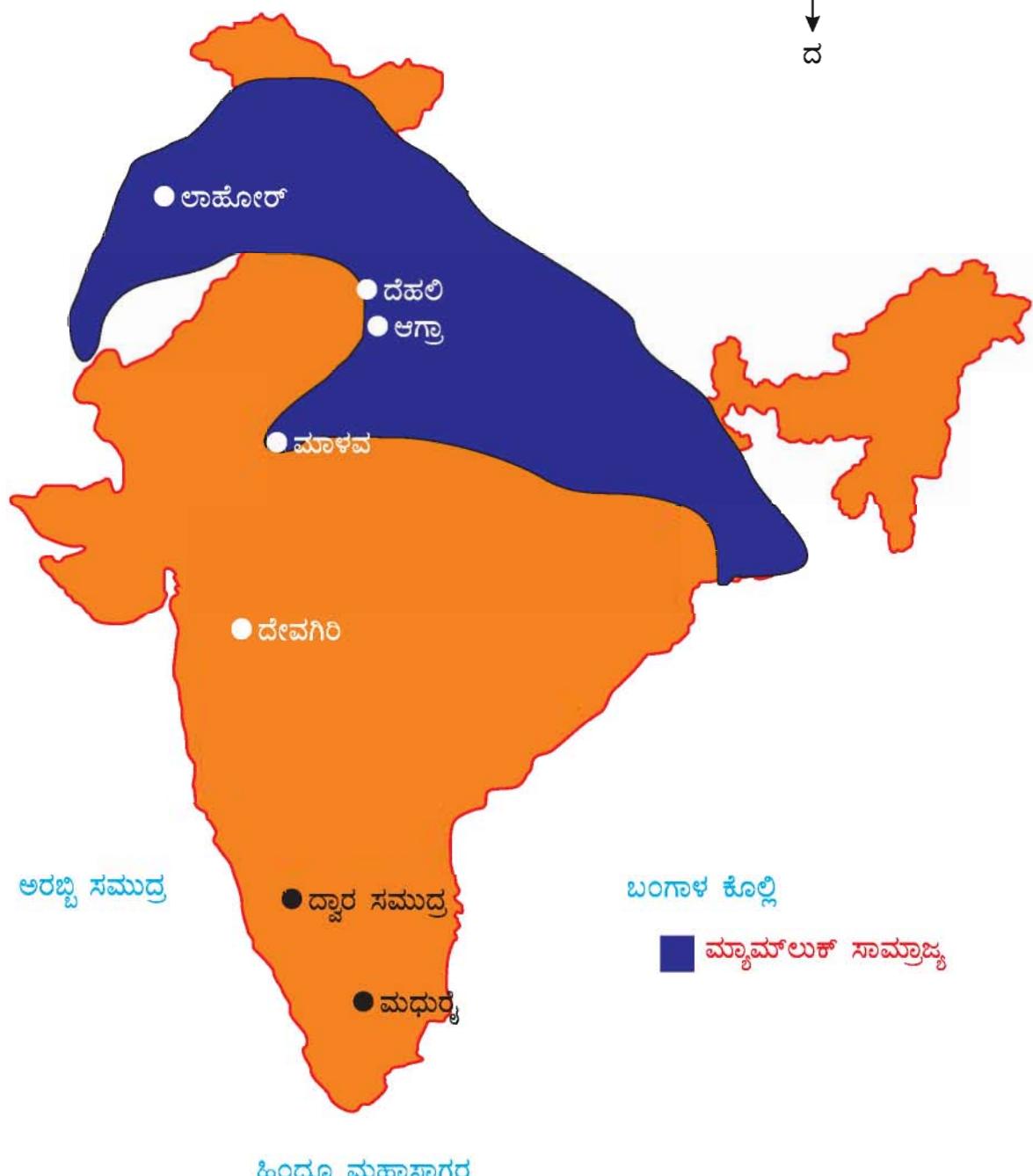
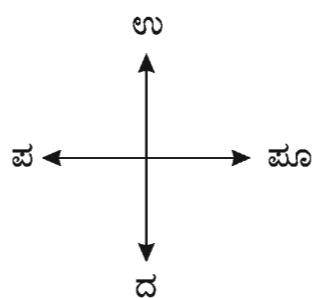
ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ

ಕುತ್ತುದೀನ್ ಬಬಕ್ ಒಬ್ಬ ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮ ಸಹಿತ್ತುವಾಗಿದ್ದನು. (ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆ ಉಳ್ಳವನಾಗಿದ್ದನು) ಧೈಯದ ಬಲದಿಂದಲೇ ಮಾರ್ಯಾಮೂಲೂಕ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಿರ ಪಡಿಸಿದನು. ದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಅಜ್ಞೋನಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾರ್ತ್‌ಲೂಲ್‌ಇಸ್ಲಾಂ ಎಂಬ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಥಾಯ್‌ಡಿಂಕಾ, ಜೋನ್‌ಪರ್‌ಎಂಬ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುತ್ತುಬೌಮಿನಾರ್ ಎಂಬ ಗೋಪರದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಹಸನ್ ನಿಜಾಮಿ ಮತ್ತು ಘರ್ಕೆಮುದಿರ್ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ದಾನಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡುಗ್ರೆ ದೊರೆಯಾದುದರಿಂದ ‘ಲಾ ಕ್ ಬ ಕ್’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿಗೆ ಅವನು ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1210ರ ನವೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯೇರಿ ಕುಳಿತು ಹೋಲೋ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕುತ್ತುದೀನ್ ಕೆಳಗುರುಳಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಇಲ್ಲಾಮಾ (ಕ್ರಿ.ಶ.1211–1236)

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದ ಇಳ್ಳೇರಿ ಎಂಬ ಪಂಗಡದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು ಇಲ್ಲಾಮಾ. ಇವನು ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಕುತ್ತುದೀನಿಗೆ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ವಾರಲ್ಪಟ್ಟನು. ಬಬಕ್ ಇವನನ್ನು ತನ್ನ

ಮ್ಯಾರ್ಟುಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಇಲ್ಲಿನ
ಉತ್ತರ

ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1211ರಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಕುತ್ತುದ್ದೀನನ ಮಗನೂ, ಅರಸನೂ ಆದ ಆರಂಧಾನನ್ನು ಕೊಂಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

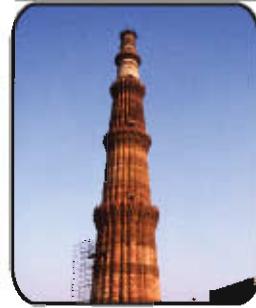
ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಇವನ ಆಳ್ಳಿಕೆಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ತತ್ತುಗಳು ಆವರಿಸಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನು ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ ಜಯಿಸಿ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರ ಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಫೋರೆ ಮಹಮದ್ ನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಯಲ್ಲುಜ್‌ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದನು. ಉಚ್ಚ ಮತ್ತು ಮುಲಾನನ್ನು ಆಳಿದ ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಕುಬಾಚನನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಕುಬಾಚ ತಂಗಿದ್ದ ಬಕ್ಕಾರ್‌ ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಬಂಗಾಳದ ಅರಸನಾದ ಇವಾಜ್‌ನನ್ನು ಯಧ್ದದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1230ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಿಲ್ಷೆ ಮಾಲಿಕ್‌ರ ಕಲಹವನ್ನು ಹತ್ತಿಕಿಂಧನು.

ಮಂಗೋಲಿಯರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಕವಾರಿಸಂ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಸ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಮಂಗಬನಿ ಎಂಬುವವನಿಗೆ ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಮಂಗೋಲ ಸೇನಾ ನಾಯಕ ಚೆಂಗೇಸ್‌ ಖಾನಾನಿಗೆ ದಿಗ್ರಿಮೆಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿತು. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮಂಗೋಲಿಯರ ದಾಳಿಯಿಂದ ದೇಹಲಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡನು. ರಜಪೂತನ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ರಣತಂಬಾರ್ ವುತ್ತು ವರಾಂಡೂರ್‌ಗ್ ಇನ್ನು ವುತ್ತೆ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಜಾಲೋರ್‌ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಸ ಉದಯಸಿಂಗ್‌ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೊಳ್ಳಪಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಸಾಮಂತ ಅರಸನಾದನು. ಅಲ್ಲದೆ ತಂಗಿರಿ, ಅಜ್ಞೀರ್, ಸಂಭಾ, ನಾಗೂರ್, ಕಲಿಂಜರ್ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಲಿಯರ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬದೌನ್, ಕನೋಜ್, ಬನಾರಸ್ ಮತ್ತು ಕಚಾರ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಗಂಗಾ-ಯಮುನ ಮಧ್ಯಭಾಗದ (ದೋಽಬ್ರ) ಸ್ಥಳಗಳು ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಿಲೀನವಾದವು.

ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ನ ನಾಣ್ಯಗಳು

ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಕಲಾವಣೆಗೆ ತಂದ ಟಂಕ ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವು 175 ಮಿ.ಗ್ರಾಂ. ತೊಕದ್ದಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅರಬೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟರಗಳು ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದ್ದವು. ಜಿತಾಲ್ ಎಂಬ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಟಂಕಿಸಿದನು.

ಕುತುಬ್ ಮನಾರ್

ಕುತುಬ್ ಮನಾರ್

ಕುತುಬ್-ಉದ್-ದೀನ್-ಬಕ್ತಿಯಾರ್ ಎಂಬ ಸೂಫಿ ಸಂತನ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಕುತುಬ್ ಮನಾರ್ ಎಂಬ ಗೋಪುರದ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಕುತ್ತುದ್ದೀನ್ ಖಬಕ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಈ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಮಾರ್ಖಾವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುಗಿಸಿದನು.

ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ನ ಆಂತರ್

ಬರ್ಮಿಯನ್ನರ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಲು ಏಪಾರ್ ಡುಗ್ ನ್ನು ವರಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ್ ಕ್ರಿ.ಶ.1236ರಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಸಾಯುಪ ವೋಡಲು ತನ್ನ ವುಗ್ ಖಾದ್ ರಜಿಂಹಾಳ ನ್ನು ದೇಶದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ಫೋಷಿಸಿದನು.

ಆಡಳಿತ

ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು 'ಇಕ್ತ್-ಗಳಾಗಿ ಏಂಗಡಿಸಿದ್ದನು. ಇವುಗಳ ಮೇಲ್ಮೈಕಾರಣಗೆ ಇಕ್ತದಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಸೈನ್ಯ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತರ ದೆಶ ಎಂಬ ಸ್ಥೇತ್ರ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಅವರುಗಳು ಚಗಲ್‌ಗಾನಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು. ಅರಬೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ವೋಡಲ ಟಕ್ ಆಡಳಿತಗಾರ ಎಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬಿರುದನ್ನು ಇಲ್ಲುಮಿಷ್‌ ಪಡೆದನು.

ಪ්‍රේෂ්‍ර

ಇಲ್ಲುಮಿಷ್ಟ್ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಕುತ್ಪದಿನ್ ಪಬಕ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಹಲವು ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಇವನು ಮಂಣಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಟಕ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಲಿಷ್ಠಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಈತನು ಗುರುತಿಸಿಸತಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ(ಕ್ರಿ.ಶ.1236–1240)

ಇವಳು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ. ಇಲ್ಲುಮಿಷ್ಟ್‌ನ ವುರ್ಣಾದ ನಂತರ ಸಾವುತ್ತಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಫಿರೋಜ್‌ವಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂಡು ರಾಣಿಯಾದಳು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಟಕ್ಕಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನುಗೆಳಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಕೇರ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರಳಾದಳು. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಟಕ್ಕಿಯ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರ ಸಂಚಿನಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1240ರಲ್ಲಿ ಇವಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ರಜಿಯಾಳ ನಂತರ ಆಡಳಿತ ನ'ಡ' ಸಿ ದ' ವ' ರ' ಗ' ಇ' ಎ ಲ್ಲ ರ' ನ ಅಸಮರ್ಥರಾದುದರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1265ರಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲನ್ ಸಾವುತ್ತಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸುಲ್ತಾನನಾದನು.

ರಜಿಯಾಳ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು

ಬಹುಮಾಣಿ	(ಕ್ರಿ.ಶ.1240–1242)
ಅಲ್ಲಾಪುದ್ದೀನ್ ಮಸೂದ್	(ಕ್ರಿ.ಶ.1242–1246)
ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್	(ಕ್ರಿ.ಶ.1246–1264)
ಬಲ್ಲನ್	(ಕ್ರಿ.ಶ.1265–1287)

ಫಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಬಲ್ಲನ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.1265–1287)

ಬಲ್ಲನ್ ಟಕ್ಕಿ ವಂಶದ ಇಲ್ಲಿರಿ ಎಂಬ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1265ರಲ್ಲಿ ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್‌ನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬಲ್ಲನ್ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ದೃವಿಕ ಹಕ್ಕುಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಪ್ರೇಮೋನ್ ಎಂಬ ಗೌರವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಪ್ರೇಮೋನ್ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ, ರಾಜನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವವರು ಅವರ ಕಾಲಿಗೆ ಮುತ್ತಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು.

ಬಲ್ಲನ್ ಒಬ್ಬ ಗುಲಾಮನಾಗಿ ನೀರು ಮೂರೆಸುವ ಕಾರ್ಯಕರನಾಗಿ ಬೇಟೆಗಾರನಾಗಿ, ಸೈನ್ಯಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ, ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕನಾಗಿ, ಸುಲಾನನಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದನು, ಆದ್ದರಿಂದ ಈತನು ದ'ಹ'ಲೀ ಸ'ಂ ಲಾತ್ ನ'ರ'ಂ ಗ'ಇ'ಲ್ಲ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

—ಲೇನೊಮಾಲ್

ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ

ಟಕ್ಕಿ ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಅಡಗಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾದುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಕರಿಣವಾದ ಶಿಕ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅವರಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಳದಜೆಯ ನೌಕರರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಪದವಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ‘ನಲವತ್ತರ ದಳ’ ಎಂಬ ಗುಲಾಮಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದನು. ಉತ್ತಮ ಗುಪ್ತಾಚಾರದಳವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ದಿವಾನಿ ಅರ್ಸ್ ಎಂಬ ವಿಶೇಷದಳದ ವಿಭಾಗ ಒಂದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಯಿತು ಬೋಜ್‌ಮರ, ಪಾಟಿಯಾಲ, ಕಂಬಿಲ್, ಜಲಾಲಿ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವು ಹೊಸ ಸೈನಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರಸನಾಗಿದ್ದ ತುಗ್ರೋಖಾನ್ ನನ್ನ ಸೋಲಿಸಿ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ದೃವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ

ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಅರಸನು ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಪ්‍ರේಂತ

ಬಲ್ಲನ್ ಬರಹಗಾರರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌಲ್ಯಾಕ್ ನೀಡಿದ್ದಾನು. ‘ಭಾರತದ ಗಿಳಿ’ ಎಂದು ಪ್ರಸಂತಿಸಿದ ಅಮೀರ್ ಶ್ರೀಸುವನ್ನೂ, ಅಮೀರ್ ಹಸನ್ ಎಂಬ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಇವನು ಮೌಲ್ಯಾಹಿಸಿದನು. ಗುಲಾಮಿ ವಂಶದ ಅರಸರುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರಾಜನಾಗಿ ಬಲ್ಲನ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

ಬಲ್ಲನ್ನನ ಅಂತ್ಯ

ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲನ್ನನ ಮಗನಾದ ಮಹಮದ್ ಕೊಲೆಯಾದನು.

ಈ ನೋವೆನಿಂದ ಜೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ ಬಳ್ಳನ್ ಶ್ರೀ.1287ರಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದನು.

ಮ್ಯಾಮ್‌ಲೂಕ್ ವಂಶದ ಅಂತ್ಯ

ಬಳ್ಳನ್ ನಂತರ ಅವನ ಮೊಮ್ಮೆಗೆ ಕೈಕುಬಾದ್ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಅರಸನಾಗಲು ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಚಿಕ್ಕವನಾದ ಕೈಕುಬಾದ್‌ನ ಮಗನಾದ ಕೈಯುಮಾರ್ ಎಂಬುವವನನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರು ಅರಸನನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಅವನಿಗೆ ರ್ಕ್ಷ್ಯಾಕ್ ನಾಗಿ ಸೇನಾ ದಿ ಪ್ತಿಂತ್ಯಾದ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಆದರೆ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ಕೈಕುಬಾದ್ ಮತ್ತು ಕೈಯುಮಾರ್ ಇವರೀವರನ್ನು ಕೊಂಡು ದೆಹಲಿಯ ರಾಜನಾದನು. ಹೀಗೆ ಮ್ಯಾಮ್‌ಲೂಕ್ ವಂಶ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡು ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶಸ್ಥರು ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಆಳತೊಡಗಿದರು.

ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್-ಫೇರೋಜ್-ಖಿಲ್ಜಿ (ಶ್ರೀ.1290-1296)

ಶ್ರೀ.1290ರಲ್ಲಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್-ಫೇರೋಜ್-ಖಿಲ್ಜಿ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯತವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಳ್ಜ್ಯಕೆ ನಡೆಸಿದನು. ಅಲ್ಲದೆ ರಕ್ತರಹಿತವಾದ ಆಳ್ಜ್ಯಕೆ ನಡೆಸಲು ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನು ‘ದಯವಳ್ಳಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್’ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದನು.

ಅಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಂದು ಭಾಗವಾದ ಕಾರಾ ಎಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮಾಲಿಕ್ ಜಜ್ವ ಎಂಬುವನು ಕಲಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದನು. ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಜಜ್ವವಿನ ಕಲಹವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕೆ, ತನ್ನ ಸಹೋದರನ ಮಗನೂ ಮತ್ತು ಅಳಿಯನಾದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯನ್ನು ಕಾರಾದ ರಾಜ್ಯಪಾಲನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಇವನ ಆಳ್ಜ್ಯಕೆಯಲ್ಲಿ ದರೋಡೆ ಮತ್ತು ಕಳ್ಳತನ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಲಕ್ಷ್ಯರನ್ನು ದಗ್ಗರು ಎಂಬ ಸುಲಿಗೆಗಾರರನ್ನು ಸರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ನಂತರ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮಾದಾನ ನೀಡಿ, ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು. ಸಿದ್ದಿಪೋಲಾ ಎಂಬ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಿಂಡ ಜಲಾಲುದ್ದೀನನ

ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿ ಹಿಡಿದು ಕೊಂಡನು.

ಮಂಗೋಲರ ದಾಳ

ಶ್ರೀ.1292ರಲ್ಲಿ ಚೂನಮ್ ಎಂಬ ತನ್ನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಮಂಗೋಲರುಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸೇರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ಸೇರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ಮನವಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿದನು. ಈ ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಕೆಲವು ಮಂಗೋಲರು ಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು.

ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಅಂತ್ಯ

ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ನ ಶಾಂತಿನೀತಿಯನ್ನು ಅವನ ಯುವ ಪೀಠೀಗೆ ಯಾವರು ಒಟ್ಟಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ, ದೇವಗಿರಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅವನ ಸೋದರ ರಿಂತು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ಜಲಾಲುದ್ದೀನನನ್ನು ಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದು ಕೊಂಡನು.

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ(ಶ್ರೀ.1296-1316)

ಶ್ರೀ.1296ರಲ್ಲಿ ಅರಸನಾದ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ಆಳ್ಜ್ಯಕೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಈತನು ಗೆದ್ದು ಕೊಂಡನು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಉಲಗೋಖಾನ್ ಮತ್ತು ನಸ್ರತೋಖಾನ್ ಎಂಬ ಸಮರ್ಥ ಸೇನಾನಿಗಳ ನೇತ್ಯತ್ವದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಈ ಸೇನೆಗಳು ಮೌರ್ಯ ರಣತಂಬಂರನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅದರ ಅರಸನಾದ ಹಮೀರ್ ದೇವನನ್ನು ಕೊಂಡರು. ನಂತರ ಜಿತ್ತೂರ್, ಮಾಳವ, ಮಾಂಡು, ಉಚ್ಚೇನಿ, ಧಾರ್, ಚಾಂದೇರಿ, ಮಾರ್ ವಾರ್ ಮತ್ತು ಜಲೋರ್ ಗಳನ್ನು ಸಹ ಗೆದ್ದು ಕೊಂಡರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದಲ್ಲಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡವರು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ. ತನ್ನ ನಂಬಿಗಸ್ತೆ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲ್ಲಿಕಾಪೂರನನ್ನು

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕ ಸೇರಿದ ದೇವಗಿರಿಯನ್ನು ಅಳಿದ ಯಾದವ ದೊರೆ ರಾಮಚಂದ್ರದೇವ, ವಾರಂಗಲ್ ದೊರೆ ಎರಡನೇ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ಮೂರನೇ ವೀರಬಲ್ಲಾಳರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಇವರುಗಳು ದಹಲಿ ಸುಲಾನರ ಸಾಮಂತ ರಾಜರುಗಳಾದರು. ಪಾಂಡ್ಯಸಾಮೃಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯಾದವೀಕಲಹದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಕಾಪರನು ಮಧ್ಯ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ವೀರಪಾಂಡನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಸುಂದರಪಾಂಡ್ಯನಿಗೆ ಸಹಾಯಮಾಡಿ, ಸುಂದರ ಪಾಂಡನನ್ನು ಪಾಂಡ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿಸಿದನು. ನಂತರ ರಾಮೇಶ್ವರದವರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜರುಗಳು ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿಯನು ನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಪ್ಪಕಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಪಾವತಿಸ ತೋಡಿದರು.

ಮಂಗೋಲರ ದಮನ

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಹನ್ನೆರಡು ಬಾರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು. ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಸೈನ್ಯದ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಹೊಸ ಕೋಟಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನವರ ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗಿಂತ ಸುರಕ್ಷಿತಗೊಳಿಸಿದನು.

ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿ

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿ ತಾನು ‘ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ’ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟನು. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನಃ ಕಲಹ ನಡೆಯುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ನಾಲ್ಕು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಆ ಕಾನೂನುಗಳ ಮೂಲಕ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳವರು ಉಚಿತವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಸರಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಗೂಡಾಚಾರ ಪಡೆಯನ್ನು ಮನರಾರಜನೆ ವಾಡಿದನು. ಸಮುದಾಯ ಗುಂಪುಗಳು ಒಂದುಗೂಡುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು. ಜನರು ಮಧ್ಯಪಾನ ಸೇವನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿದನು.

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಒಂದು ಬೃಹತ್‌ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೈನ್ಯಸಿದೆನು. ಸೈನ್ಯದ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬರೆ ಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಭೂಪಾಠಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು.

ಅವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಂಪುನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಬೆಲೆಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅಳ್ಳಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು. ಕಾಳ ಸಂತೇಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ವೇಧಿಸಿದನು. ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಪದಾರ್ಥಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಅಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಕುದುರೆ ಸೈನಿಕರನ್ನು, ಬರಹ ಗಾರರನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಅಂಚೆ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲೆ ಕರಿಣವಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಹೇರಿದನು. ಜಾರಿಗೆ ಕಂದಾಯ ‘ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸುಂಕ’ ಮತ್ತು ಮನೆ ಕಂದಾಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅವರುಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸಿದನು.

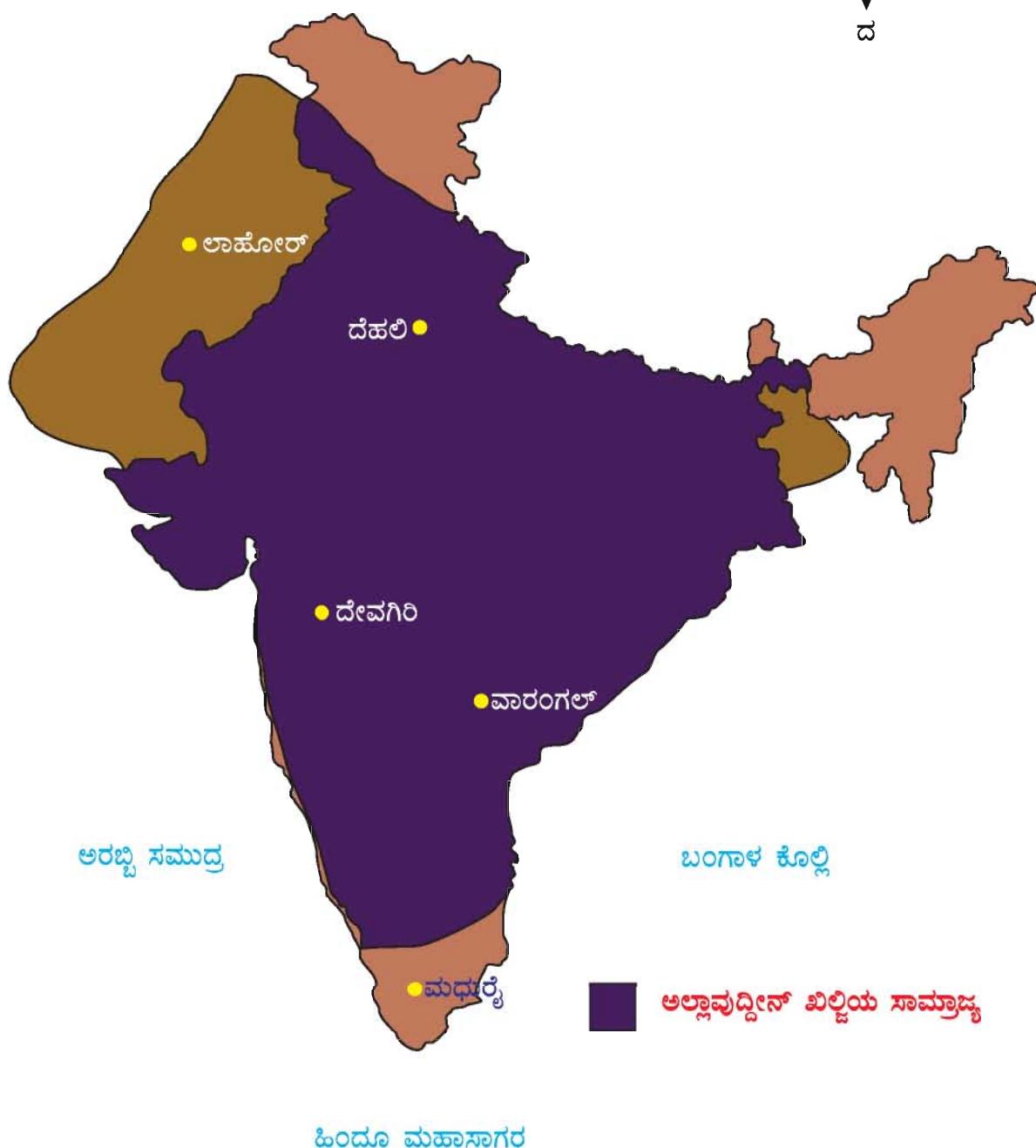
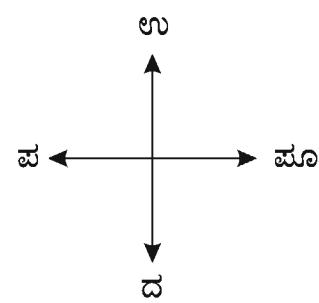
ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ದಿವಾನ್-ಇ-ರಿಯಾಸತ್, ಷಕಾನಾಯಿಮಂಡಿ ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರಗಳು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಕೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ಹೋರಡಿಸಿದನು. ಸರ್ಕಾರ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಬೆಲೆಂಪಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತ ವಸ್ತುಗಳು ಮಾರಾಟವಾಗಬೇಕೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪುಕ್ಕಿತ್ವ

ಬೃಹತ್ ಗಾತ್ರದ ಒಂದು ‘ಶಾಶ್ವತ ಸೈನ್ಯ ದಳವನ್ನು’ ವ್ಯವಸ್ಥಿಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಸುಲಾತ್ನ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ವಿಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ವಿಂದಾಯ ಪರ್ವತವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೊಗಿ ದಕ್ಕಣ ಭಾರತವನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಮಹಮದ್ ಖಾನಾ ಮಸೀದಿ, ಅಲಾಯ್ ದವಾರಜ, ಸಿರೀಕೋಟೆ, ಸಾವಿರ ಸ್ಥಂಭಗಳ ಅರಮನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನು ಒಬ್ಬ ಉತ್ತಮ ಜಯಶಾಲಿಯೂ, ಆಡಳಿತಗಾರನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ನೀತಿಂಗುನ್ನು ಹೊಂದಿದವನಾಗಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದನು.

ಖಿಲ್ಲಿ ಮನೆತನದ ಪತನ

ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ.1316ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ನಂತರ ಕುತ್ಪದ್ದೀನ್ ಮುಬಾರಕ್‌ಷಾ(ಶ್ರೀ.1316–1320) ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಖಿಸ್ತಿಷಾ(ಶ್ರೀ.1320)ರವರು ಅಧಿಕಾರಕೈ ಬಂದರು. ಇವರು ಅಧಿಕೃತರಾದುದರಿಂದ, ಇವರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಖಿಲ್ಲಿ ವಂಶವು ಶ್ರೀ. 1320ರಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

ಶ್ರೀ.1320ರಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಬಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದ ಘಾಜೀಮಲ್ಲಿಕ್ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರ ಸಹಾಯದಿಂದ ದೇಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಖಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ತೊಗಲಕ್ ಸಂತತಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ತೊಗಲಕ್ ಸಂತತಿ

ಖಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತೊಗಲಕ್ (ಶ್ರೀ.1320–1325)

ಖಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಎಂಬ ಘಾಜೀಮಲ್ಲಿಕ್ ತನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮದ ಪ್ರಯತ್ನದ ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರಕೈ ಬಂದನು.ಇವನ ಪ್ರಾರಂಭ ಜೀವನ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ.1320ರಲ್ಲಿ ತೊಗಲಕ್ ಸಂತತಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಸ್ಥಾಯಿ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ನೀತಿಗಳು

ಖಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತನ್ನ ಆಡಳಿತದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು, ವ್ಯವಸಾಯ, ನೀರಾವರಿ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಮೌಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ, ಅಂಚೆ ಇಲಾಖೆಗಳ ಪ್ರಗತಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಕೊಟ್ಟನು. ಇವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಡನೆ ವಾರಂಗಲ್, ಒರಿಸ್ಸಾದ ಉತ್ತರ, ಬಂಗಾಳಗಳು

ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದಾಳಿವಾಡಿದ ಮಂಗೋಲರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಮಂಗೋಲರ ಸೈನ್ಯಪಡೆಯ ನಾಯಕರನ್ನು ಸೇರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು.

ಆಡಳಿತದ ಅಂತ್ಯ

ಶ್ರೀ.1325ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಆ ದಿಗ್ಭಾಷಯದ ವಿಜಯೋತ್ಸವವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಏರ್ಪಡಿಸಿದ್ದ ಸಮಾರಂಭದ ಮಂಟಪ ಕುಸಿದು ಖಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಅವನ ನಂತರ ರಾಜಕುಮಾರ ಜೂನಾಖಾನ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ತೊಗಲಕ್(ಶ್ರೀ.1325–1361)

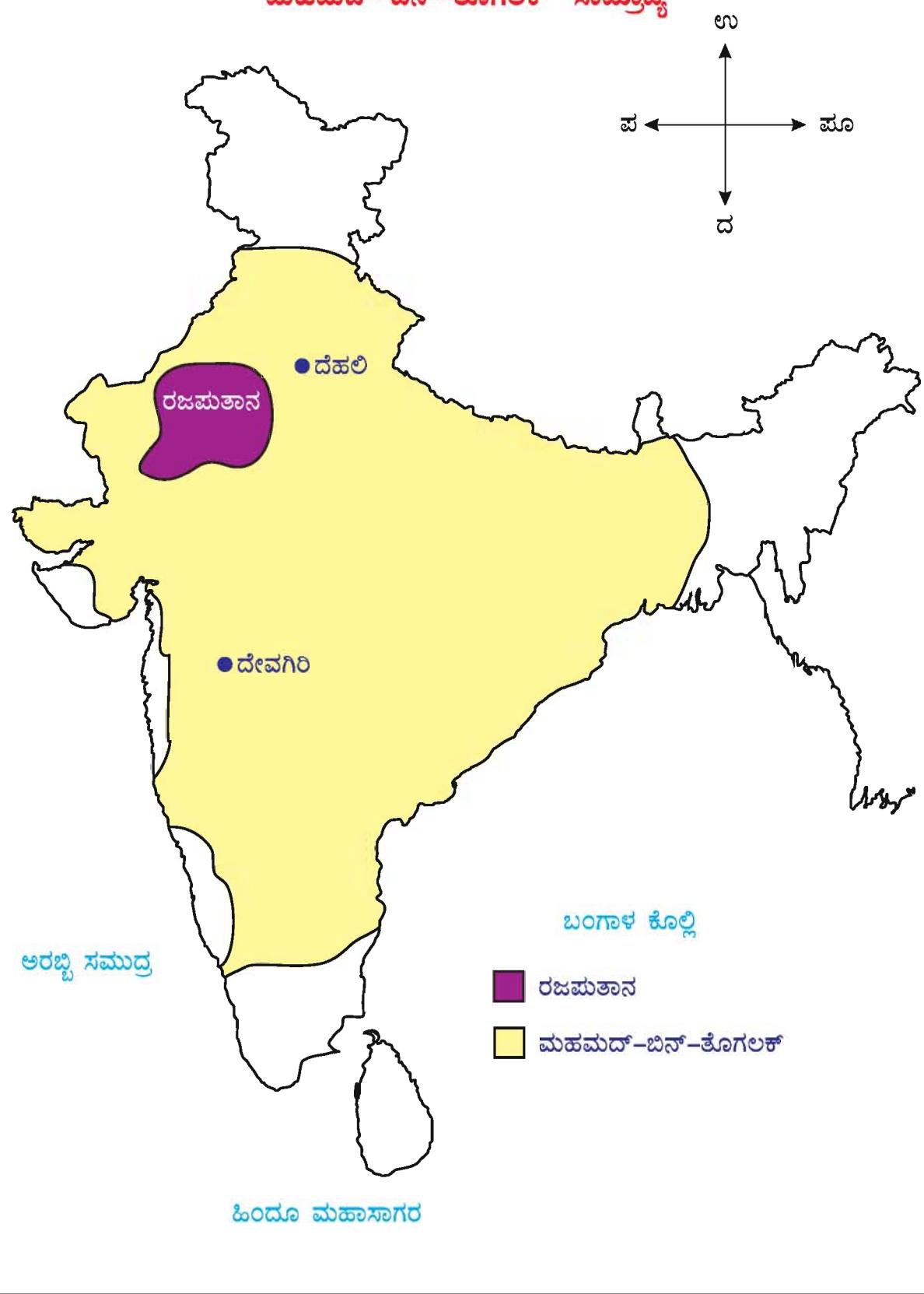
ಶ್ರೀ.1325ರಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರ ಜೂನಾಖಾನ್ ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ತೊಗಲಕ್ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದು ರಾಜನಾದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಶ್ರಮಿಸಿದನು. ಶ್ರೀ.1327ರಲ್ಲಿ ವಾರಂಗಲ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಸ್ವದೇಶಿ ನೀತಿಗಳು

ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಸರ್ಕಾರದ ವಿಜಾನೆಯನ್ನು ತುಂಬುವ ಸಲುವಾಗಿ ದೋಲಬ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂಕಂಡಾಯವನ್ನು ದಿಕ್ಷಿರನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಹೆಚ್ಚಿಕೆಂದು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಪಾವತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ರೈತರು ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಒಡಿಹೋಗಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರು. ಬೇಸಾಯ ಕಾರ್ಯ ಸ್ಥಿತವಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮು ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಉಂಟಾಯಿತು. ತೊಗಲಕ್ ತನ್ನ ತಪ್ಪನ್ವರಿತು ರೈತರನ್ನು ಕರೆದು ಸಾಲ ನೀಡಿದನು. ಹೊಸ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣ ವಾಡಿಸಿದನು. ಆದಾಗ್ಯ ಇವುಗಳು ನಿಧಾನಗೆ ತಿಂಬು ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಭಾರತದ ಗಡಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಗೋಲರು ಮತ್ತೆ ದಾಳಿನಡಿಸಿದರು. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ದೇಶದ ಮಧ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕೆಂದು ತೊಗಲಕ್ ಆಯೋಜಿಸಿದನು. ತಕ್ಕಣ ದೇಹಲಿಯಿಂದ ದೇವಗಿರಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲು

ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ತೊಗಲಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

ಆದೇಶವಿತ್ತನು. ಜನರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ದೇವಗಿರಿಯ ಕಡೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದರು. ತಕ್ಕಣ ಹೊರಟದ್ವರಿಂದ ಜನರು ಸಂಕಷ್ಟೀಕ್ರಿಯಾದರು. ಇದನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಿದ್ವರಿಂದ ಇದರ ದೋಷವನ್ನರಿತ ರಾಜನು ಮರಳ ದೇಹಲಿಗೆ ಹೋಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ದೇಶದ ಅರ್ಥಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಲು ಬಯಸಿದನು. ಆದ್ವರಿಂದ ತೊಗಲಕ್ಕ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಆದರೆ ಸರಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಟಂಕ ಶಾಲೆಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಜನರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅಳತೆಗೂ ಮೀರಿ ಟಂಕಸ ತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದ ಹಣದ ಮೌಲ್ಯ ಕುಸಿಯ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಸುಲ್ತಾನ್ ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಮಹಮದ್ ಬಿನ್ ತೊಗಲಕ್ಕ ನಾಣ್ಯಗಳು

ತೊಗಲಕ್ಕ, ಭೂನ್ ಆಕ್ರಿಯಾನ, ಕೋರೆಸಾನ್, ಇರಾಕ್ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹವಣಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯ ಬಲವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಸಲು, ಹೊಸದಾಗಿ 3,70,000 ಸೈನಿಕರನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಈ ಕಾಂಪ್ಯಾನ್ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದ್ವರಿಂದ ತನ್ನ ಹೊಸ ಸೈನ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು. ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯಿಂದ ತನ್ನ ದೇಶದ ಅರ್ಥಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ತೊಗಲಕ್ ಮಂಗೋಲರ ನಾಯಕ ತಮಿಲಿನ್ ಎಂಬಿವವನ್ನು ಆಶೀರ್ಯವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಥ

ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ತನ್ನ ದೇಶವನ್ನು ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಇಂತಹ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಹಣಕಾಸಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತೆನ್ನು ಹದಗೆಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಜ್ಞ

ವುಹ'ವುದ್ - ಬಿನ್ - ತೊಗ್ ಲಕ್ಹನ್ ಯೋಜನೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಉತ್ತಮವಾದವುಗಳಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅವುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ವರಿಂದ ಆತನೆ ಯೋಜನೆಗಳಿಲ್ಲವೂ ವಿಫಲತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಾದವು. ಅವನ ತಕ್ಕಣ ನೀತಿ ತೀವ್ರಾನಗಳು; ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲಾಗದ ಯೋಜನೆಗಳೂ ತೊಗಲಕ್ಕ ಸಂತತಿಯ ಅವನಿಗೆ ಕಾರಣವಾದವು.

ಖರೋಜ್ ತೊಗಲಕ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.1351-1388)

ಖರೋಜ್ ತೊಗಲಕ್ನ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರನ ಮಗ ಖರೋಜ್ ತೊಗಲಕ್ ಆಗಿದ್ದಾನ್. ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1351ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು.

ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುವ ಹಲವು ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಖರೋಜ್ ತೊಗಲಕ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ತೊಗಲಕ್ನಿಂದ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ ತಕ್ಖಾಯಿ ಎಂಬ ರೈತರ ಸಾಲವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು. ಕಂದಾಯ ಇಲಾಹಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವೇತನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ನಾಯಿಸಮೃತವಲ್ಲದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿದನು. ಇವನು ತನ್ನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ನಾಲ್ಕು ರೀತಿಯ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವುಗಳಿಂದರೆ,

ಖರಾಜ್ - ಭೂಮಿಯ ಉತ್ತನ್ನದ 1/10 ಭಾಗ

ಖಿರ್ - ಯಾಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ 1/5 ಭಾಗ

ಜೆಸಿಯಾ - ತಲೆಗಂಡಾಯ

ಜಕಾತ್ - ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶುಲ್ಕ ಇವುಗಳಾಗಿವೆ.

ಇವನು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡಿದನು. ಹಲವು ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ತೋಡಿಸಿದನು. 50 ಜಲಾಶಯಗಳು, 150 ಬಾವಿಗಳು, 100 ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಫಿರೋಜ್‌ಬಾದ್, ಘರೇಬಾದ್ ಜಾನ್‌ಪುರ ಮತ್ತು ಹಿಸ್ಪೂರ್ ಒಳಗೊಂಡ ಹಲವು ಪಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಕುರಾನಿನ ಮೂಲಾಧಾರದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಜಸಿರ್‌ನಾ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು. ಜಿತ್ತಹಿಂಸೆ, ದೇಹದ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವಂತಹ ಕ್ಷುರವಾದ ಶಿಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸಿದನು.

ಉದ್‌ಯೋಗ ಇಲಾಖೆ, ವಿವಾಹ ಸಂಸ್ಥೆ (ದಿವಾನಿ ಖ್ರಾತ್), ಆಸ್ತ್ರೇಗಳು(ದಾರ್-ಉಲ್-ಪಾ) ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ವೀರಾಂಗ ನೀತಿ

ಕ್ರಿ.ಶ.1353 ಮತ್ತು 1359ರಲ್ಲಿ ಫಿರೋಜ್ ಬಂಗಾಳದ ಮೇಲೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಜೈನಗರವನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡು ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಜಗನ್ನಾಥ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದನು. ನಗರಕೋಟಿ, ಧಟ್ಟು ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರು ಕಪ್ಪ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಫಿರೋಜ್ ತನ್ನ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಂದ ದೇಶವನ್ನು ಸಂಪತ್ತರಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಘರೋಹತ್-ಇ-ಫಿರೋಜ್‌ಪಾಹಿ ಎಂಬ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯ ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದನು. ಜಯಾವೃದ್ಧಿನ್ ಬರಣಿ ಎಂಬ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೆದ್ಯಕೀಯ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಕಲೆ ಮುಂತಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಸಂಸ್ಕृತ ಕೃತಿಗಳು ಪಾಸಿರ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಗೊಂಡವು. ಕುತುಬ್-ಫಿರೋಜ್-ಪಾಹಿ ಎಂಬ ಭಾತಶಾಸ್ತ್ರಕ್ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಯ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಂತರದ ತೋಗಲಕ್ ಸಂತತಿಯವರು (ವಂಶದವರು)

ಫಿರೋಜ್ ತೋಗಲಕ್ ನಂತರ ಎರಡನೇ ಫಿರ್ಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತೋಗಲಕ್ ಪಾ, ಅಬುಬಕರ ಪಾ,

ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್ ತೋಗಲಕ್ ಇರಮರುಗಳು ಆಳ್ಕಿ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರು ಅಸಮರ್ಥ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಶತಮಾನದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ದೇಶದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳು ಹಂಚಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದವು. ದೇಹಲಿ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್‌ಗಳು ಮಾತ್ರ ತೋಗಲಕ್ ಆಳ್ಕಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1414ರವರೆಗೆ ತೋಗಲಕ್‌ರ ಆಳ್ಕಿ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತೈಮೂರನ ದಾಳಿಯೂ ನಡೆಯಿತು.

ತೈಮೂರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆ (ಕ್ರಿ.ಶ.1398)

ಸಮುದ್ರಾವಿಂಡ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೈಮೂರನು ಆಳ್ಕಿ ನಡೆಸಿದನು. ಇವನು ಭಾರತವು ಸಂಪತ್ತರಿತವಾದುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಭಾರತದ ವೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬರಲು ತೀವರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ನಾಸಿರ್ ಮಹಮದ್ ತೋಗಲಕ್‌ನ ಆಳ್ಕಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವನೊಡನೆಯಿಧ್ಯಾ ಮಾಡಲು ಮುನ್ನಗ್ನಿ, ಸಿಂಧೂ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ದೇಹಲಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ನಾಸಿರ್ ಮಹಮದ್ ಮತ್ತು ಅವನ ದಂಡನಾಯಕ ಮಲ್ಲು ಇಕ್ಕಾಲ್‌ರವರುಗಳು ತೈಮೂರನ ವಿರುದ್ಧ ಯಿಧ್ಯಾ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತೈಮೂರನು ಜಯಶಾಲಿಯಾದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1398ರಲ್ಲಿ ದೇಹಲಿ ತೈವೂರನ ವಶವಾಯಿತು. ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ದೇಹಲಿ ಜನರನ್ನು ಅಮಾನುಷವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ದೊಱಿಸಿದನು. ತೈವೂರಿನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯು ತೋಗಲಕ್ ಸಂತತಿಯ ಅವನತಿಗೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಸೈಯದ್ ಸಂತತಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.1414-1451)

ತೋಗಲಕ್ ಸಂತತಿಯ ಅವನತಿಯ ನಂತರ ಸೈಯದ್ ಸಂತತಿಯವರು ದೇಹಲಿಯನ್ನು ಆಳ್ಕೊಡಿದರು. ತೈಮೂರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯಿಂದ ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಅಷ್ಟಿರತೆಯನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡ ವುಲ್ತಾನಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ವಿಜರ್ ಖಾನ್ (ಕ್ರಿ.ಶ.1414-1421) ದೇಹಲಿ ಆಡಳಿತವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರಿ.ಶ.1414ರಲ್ಲಿ ಸೈಯದ್ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು

ಅರಸ ಪದವಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಿರುದನ್ನು ಇಟ್ಟಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಪಂಜಾಬ್ ತಿಲಾಮೂರ್, ಸೂರತ್‌ನ ಒಂದು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದರೂ ಸಹ ಜಾನ್‌ಮರ, ಮಾಳವ, ಗುಜರಾತ್, ಖಾಂದೇಶ್, ಬಂಗಾಳ, ದವ್ವಿನ್ ಮುಂತಾದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1421ರಲ್ಲಿ ಖಿಜರ್‌ಖಾನನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಮಗನಾದ ಮುಖಾರಕ್ ಷಾ(ಕ್ರಿ.ಶ.1421–1434) ಆಳ್ಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು. ಇವನು ಖೋಖಾರರು ಮತ್ತು ದೋಃಬ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರು ಮಾಡಿದ ಕಲಹವನ್ನು ಅಡಗಿಸಿದನು. ಇವನು ದಹಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಉನ್ನತ ವ'ಗ' ದ'ವ'ರ'ನ'ನ್ನು ನೇರ್ ಏಸಿದುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದು, ಯಾವುದು ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ 'ಮುಖಾರಕ್‌ಖಾದ್' ಎಂಬ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 1434ರಲ್ಲಿ ಮುಖಾರಕ್ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಮುಖಾರಕ್ ಮರಣದ ನಂತರ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಷಾ(ಕ್ರಿ.ಶ.1445–1457) ಅರಸನಾದನು. ಇವನು ಅಸಮರ್ಥನಾದುದರಿಂದ ಲಾಹೋರಿನ ರಾಜ್ಯಪಾಲ ಬಹಲೂಲ್ ಲೋದಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1457ರಲ್ಲಿ ದಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಷಾನಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಷಾ 1478ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ.1457ರಲ್ಲಿ ಸೈಯದ್ ಸಂತತಿ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಲೂದಿ ಸಂತತಿ

ಬಹಲೂಲ್‌ಲೂದಿ (ಕ್ರಿ.ಶ.1451–1489)

ದಹಲಿಯನ್ನು ಆಳಿದ ಸುಲ್ತಾನರುಗಳಲ್ಲಿ ಲೂದಿ ಸಂತತಿಯು ಕೊನೆಯ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿತು. ಈ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಬಹಲೂಲ್‌ಲೂದಿ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

ಬಹಲೂಲ್‌ಲೂದಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರ ಚೆಂಬಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹಾಸಿದ್ದ ರತ್ನಗಂಬಳಿಯ ಮೇಲೆ ಹುಳಿತು ಕೊಂಡು ಆಳ್ಳಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು.

ವಿವೇಕಶಾಲಿಯಾದ ಅರಸ ಬಹಲೂಲ್‌ಲೂದಿ ತನಗೆ ಕೆಲವು ರೂಪಾರೇಷೆಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ತಮ್ಮ ದೇಶದ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮನಸ್ಸಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ನಂತರವೇ ಅನಂತರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈತನು ಯಾದ್ಯದ ಮೂಲಕ ಮೇವಾದ, ಸಮಾತಲ್, ಸಕಿಟ, ಎಟ್ಟಿ, ಗ್ರಾಲಿಯರ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡನು. ಬಹಲೂಲ್ ಲೂದಿ ಕ್ರಿ.ಶ.1489ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಬಹಲೂಲ್ ಲೂದಿಯ ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಸಿಕಂದರ್ ಷಾ(ಕ್ರಿ.ಶ.1489–1517) ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಸಿಕಂದರ್ ಷಾ ಎಂಬ ಬಿರುದಿನೊಂದಿಗೆ ಆಳ್ಳಿಕೆ ನಡೆಸ ತೊಡಗಿದನು. ಇವನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಂಚಾಬಿನಿಂದ ಬಿಹಾರದವರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಆಗ್ರಾ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಲೂದಿ ಸಂತತಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಗ್ರಾ ನಗರವು ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿತು.

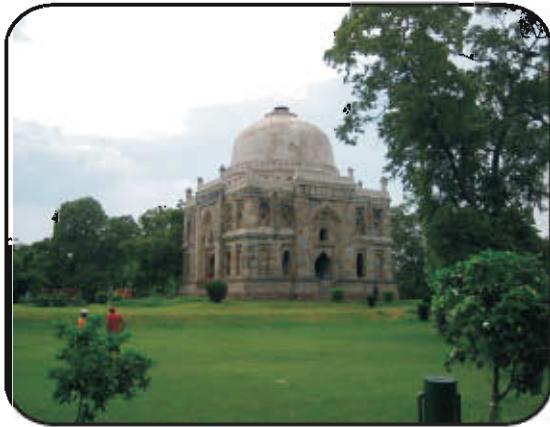
ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೂಡಾಚಾರ ದಳವನ್ನು ಈತನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ವ್ಯವಸಾಯ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದವು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಣಿತ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಯೋಗ, ವ್ಯಾದ್ಯಕೀಯ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳು ಪಾಸೀರ್ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು. ಷಾಹ್‌ನಾಯ್ ಸಂಗೀತವು ಈತನಿಗೆ ಬಹಳ ಪ್ರಿಯವಾದುದಾಗಿತ್ತು. ಲಹಜತ್-ಇ-ಸಿಕಂದರ್ ಷಾ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಾತ್ಮಿ ಪಡೆದ ಸಂಗೀತ ಪದವಿಯನ್ನು ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಸಿಕಂದರ್ ಷಾ ಒಬ್ಬ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮುಸ್ಲಿಮನಾಗಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲೆ ಕರಿಣವಾದ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ವಿಫಿಸಿದನು. ಲೂದಿ ಸಂತತಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರಸನಾದ ಇವನು ಕ್ರಿ.ಶ.1517ರಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಲೂದಿ ಸಂತತಿಯ ಅಂತ್ಯ

ಸಿಕ್ ಕ್ ಂ ದ' ರ್ ಲೂ ದಿ ಂ ಂ' ನ' ಂ ತ' ರ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂಲೂದಿ(ಕ್ರಿ.ಶ.1517–1526) ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ಅಸಹಿಷ್ಣುವಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗಮನೋಭಾವ ಇಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದನು.

ಉನ್ನತ ವರ್ಗದವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದುದಲ್ಲದೆ ಕೆಲವರನ್ನು ಕ್ರಾರವಾಗಿ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದನು. ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲಾದಿಯ ಮಗ ದಿಲ್ಕೂರ್ ಖಾನ್‌ಲಾದಿಯನ್ನು ಕ್ರಾರವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡನು, ಇದರಿಂದ ದೌಲತ್‌ಖಾನ್ ಲಾದಿ ಕಾಬೂಲ್ ಅರಸ ಭಾಬರ್‌ನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊರಿದನು. ಭಾಬರ್ ತನ್ನ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಇಬ್ರಾಹಿಂಬಂದಿಯ ಸಮಾಧಿ

ಕ್ರಿ.ಶ.1526ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್-ಇಬ್ರಾಹಿಂಬಂದಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈ ವಿಜಯವು ದೇಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರುಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿ ವೋಗಲರ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ತಳಹದಿಯಾಯಿತು.

ದೇಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತ

ಕ್ರಿ.ಶ.1206 ರಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ.1526ರವರೆಗಿನ 320ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ದೇಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಧಾರ್ಮಿಕನೀತಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯದ ಆಡಳಿತವಾಗಿತ್ತು. ಇಸ್ಲಾಂನ ಕಾನೂನಿನ ಆಧಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಆಡಳಿತವು ನಡೆಯಿತು.

ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ

ಸುಲ್ತಾನನು, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಅತೀ ಹೆಚ್ಚು ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಆರು ಮಂತ್ರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯೊಂದು ಇತ್ತು. ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಲವಾರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನೇಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟರು.

ಸುಲ್ತಾನರುಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು

ವರ್ಜೀರ್ - ಪ್ರಥಾನಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿ

ದಿವಾನ್-ಇ-ರಸಾಲತ್ - ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ

ಸದರ್-ಬಾಸ್-ಸಾದುರ್ - ಇಸ್ಲಾಂನ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ

ದಿವಾನ್-ಇ-ಇಷ್ಠಾ - ಅಂಬೆ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿ

ದಿವಾನ್-ಇ-ಅಜ್ರ್ - ರಕ್ಷಣೆ ಅಥವಾ ಸೇನಾ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿ

ಹಾಬ್-ಬಾಲ್-ಕ್ರೂಜ್ - ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖಾ ಮಂತ್ರಿ

ನಗರಾಡಳಿತ

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಹಲವು ಇಕ್ಕಾಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಬೇಕಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಇಕ್ಕಾರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಇಕ್ಕಾಗಳು ಶಿಶ್ರೀ, ಪ್ರಾರ್ಥಿಕ, ಗ್ರಾಮಗಳು ಎಂದು ಒಳ ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಶಿಶ್ರೀ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಶಿಶ್ರೀರ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಪರ್ಕಾರದ ಪ್ರಥಾನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಮುಲ್ ಅಥವಾ ಮುನ್ಫಿಝ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಲ್ಲದೆ ವಿಜಾಂಜಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷನಂಗೋ ರವರುಗಳು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸಾಫ್ತು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ

ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕ ಗ್ರಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತವು ಪಂಶಿಪಾರಂಪರ್ಯಾವಾಗಿ ಬಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶಿಕ್ಷಣ, ಆರೋಗ್ಯ, ಹಣಕಾಸು, ಕಂದಾಯ, ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಈ ಆಡಳಿತವು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ತಲೆ ಹಾಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭೂಕಂದಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಪರಮಾನವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೂ ನೀರಾವರಿಗೂ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯಾಪಾರತೆಗೆ, ಮನೆಕಂದಾಯ, ಗಣಿತೆಗೆ, ಕುದುರೆ ತೆರಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ನ್ಯಾಯಾಡಳಿತ

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸುಲ್ತಾನ್‌ನಿಗಿತ್ತು. ವೆಂದ್ರಿಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕನನ್ನು ಖಾಚಿ-ಲಿದ್-ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿಯೂ ಖಾಚಿ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ತಪ್ಪಿ ತಸರಿಗೆ ಕರಿಣ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸ್ವನಾಯದಲಿತ

సుల్తానను ఎల్లా సైనిక దళగళ
 ఏభాగుగోళిగూ వుంచిస్తనాగిద్దను.
 రాజపరంపరెయ ముఖ్యస్థరన్న ఒళగొండ
 సైన్యగళు, రాజువాలర నేత్తెత్తద సైన్య, శ్రీమంత
 వగ్గదవర నేత్తెత్తద సైన్య, యుద్ధ కాలద
 సైన్యగళు ఎంబ సైనిక దళ విధానగళు ఇద్దవు.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

ఏదేటి వున్నివురు, భారతదేశులు మత్తు హిందూగళు సమాజదల్లి వాసిసిద్దయ.

ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ

వ్యవసాయపు రాజ్యద ప్రముఖి కెసుబు
ఆగిత్తు. అనంతర ఒచ్చే ఉద్దిష్టమేయ సాధన
పడెదుశోండిత్తు సక్కరే ఉత్పాదనే, కాగడ, ముత్తు
తేగియువుదు, దంత, గంధ ఇవుగళిగే
సంబంధిసిద కెసుబుగళు ఇద్దవు.

ಜವುಳಿ ಲುಡ್‌ಮು

ಭಾರತದ ಬಟ್ಟಗಳಿಗೆ ವಿದೇಶಗಳಿಂದ ಭಾರೀ ಬೇಡಿಕೆ ಇತ್ತು. ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಬಟ್ಟಗಳು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿ, ರೇಷ್ಯೆ ಮತ್ತು ಉಣಿ ಬಟ್ಟಗಳನ್ನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಉತ್ತಮ ದರ್ಜೆಯ ಬಟ್ಟಗಳನ್ನು ಜಿನ್ನ, ವಸ್ತು, ಮತ್ತು, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ನೇಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ದೇಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕೊಡುಗೆಗಳು
ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ದೇಹಲಿ ಸುಲ್ಲಾನರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಕೀಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಅಸಾಧಾರಣವಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಕಲಾಕೆಶಲ್ಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಸುಂದರವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಟ್ಟಡ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಮೂರು ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು, ಅವು ದೇಹಲಿ ಅಥವಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಲಾಶೈಲಿ, ಕಾರ್ಯ, ಪಟ್ಟಣ ಕಲಾಶೈಲಿ, ಹಿಂದೂ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಾಗಿವೆ. ಕುತುಂಬೋಎನಾರ್, ಕ್ಷಾದೊಲುದೊಂಜಾಂ ಮಸೀದಿ, ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮದ್‌ನ ಗೋರಿ, ಬಲ್ಬಿನ್‌ನ ಸಮಾಧಿ, ಇವುಗಳು ಮ್ಯಾಮ್‌ಲೂಕ್ ಕಾಲದ ಸುಂದರವಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳಾಗಿವೆ.

ದೇಹ ಲಿಂಗಲ್ಲಿರುವ ಸೀರಿನಗ್ರಾಮ, ಹರತ್ಯಾನಿಜಾಮುದ್ದಿನ್ ಅಲುಯಾನ ದಗ್ರೆ, ಅಲುಯಾದವಚಾ ಮುಂತಾದಪ್ಪ ಬೀಳ್ಕಾಲದ ವಾಸುತ್ತಿಲ್ಲಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಭೀಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತೊಗಲಕನ ಗೋರಿ,
ವೆಹೆ ವೆಹ್ದ್-ಬಿನ್-ತೊಗಲಕ್ ಕೆಟ್ಟಿಸಿದ
ಅದೆ ಲಾಬಾದ್ ಕೋಟೆ, ತೊಗಲಕಾಬಾದ್,
ಜಹಾನ್-ಬನ ಮುಂತಾದ ನಗರಗಳು ತೊಗಲಕ್
ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಗಳಾಗಿವೆ. ಅದರೂ ಈ
ಅರಸರುಗಳು ಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವ ನೀಡಲಿಲ್ಲ
ಆದರೆ ಇವರು ನೈಜ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.
ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಡಗಳು ಹಿಂದೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ಕಟ್ಟಲಿಟ್ಟವುಗಳಾಗಿವೆ.

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಲೂದಿ ಉದ್ಯಾನವನ,
ಮೋತಿ ಮಸೀಡಿ ಮತ್ತು ಸಿಕಂದರ್ ಲೂದಿಯ
ಗೋರಿ ಇವುಗಳು ಲೂದಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು
ವಾಸುದ್ದಿಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯ

ದೆಹಲಿ ಸುಲಾನರ ಆಸಾನದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲೇರೂನಿ,
ಅಮೀರ್ ಶುಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಜಯಾವೃದ್ಧಿನ್ ಬರಣಿ
ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಹಲವು ಪಂಡಿತರು ಸಾನ
ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಹಲವು ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಗಳು
ಅರಬ್ಬಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು.
ಪ್ರಾಂತೀಯ ಭಾಷೆ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಈ
ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು. ಉದ್ಯ ಭಾಷೆಯು
ಸುಲಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ములానర కాలద విద్యాంశు

ಅಲ್ಲಾಬೆರೂನಿ ಎಂಬ ವಿದ್ಯಾಂಸ ಅರಬ್
ಮತ್ತು ಪಾಸೀರ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು.
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ತಂಗಿದ್ದ
ಇವನು, ಫಜ್ಜೀ ಮಹಮದ್‌ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೂ
ಸಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇವನು ಸಂಸ್ಕೃತ
ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು,
ಭಗವದ್ಗೀತೆಯನ್ನು ಓದಿ ಅದರ ಅಂಶಗಳಿಂದ
ಪ್ರಭಾವಿತನಾದನು. ಇವನು ಬರೆದ ತಾರುಖಿ-ಉಲ್-
ಹಿಂದ್ ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ,
ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾಸೀಂ ಭಾಷೆಯ ಕವಿಯಾಗಿ
ಅಮೀರ್ ಶುಸ್ತಿ ಸುವಾರು 4,00,000
ದ್ವಿಪದಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ
ಹಾಡುಗಾರನೂ ಆಗಿದ್ದರು. ಇವನನ್ನು ‘ಭಾರತದ
ಗಿಳಿ’ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವನು ಬರೆದ
ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದಿ ಪದಗಳನ್ನು
ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದುದಾಗಿದೆ.

ಸುಲಾನರ ಆಳಿಕೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಟಕ್ಕರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ
ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣಾಮವನ್ನಂಟು
ಮಾಡಿತು.

- 1) ಕೇಂದ್ರಿಕೃತವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲನೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.
 - 2) ವಿಷ್ಣು, ಅಪ್ಪಿಕಾ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಯಿತು.
 - 3) ಸ್ಥಿರವಾದ, ಶಾಶ್ವತ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಲಾಯಿತು.

4) ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಕಾನೂನು ಪದ್ಧತಿ, ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ, ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವಾಪಾರವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿತು.

5) ಪಾಸೀರ್ ಭಾಷೆಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ
ಭಾಷೆಯಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ವಿಕರೂಪತೆಯ ವಿಧಾನಗಳು ಕಂಡು ಬಂದವು.

సుల్తాన్ సామ్రాజ్యద అవస్తి

ತೊಗಲಕ್ಕ ಸಂತತಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ
ಸುಲ್ತಾನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅವನತಿಯಾಗ ತೊಡಗಿತ್ತು
ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ತೈಮೂರನ ದಾಳಿ,
ಅನ್ಯಧರ್ಮ ಸಹಿಪ್ಪಣಿಯಲ್ಲದ, ಅಶ್ರಕ್ತ ಕೆಲವು
ಸೈಯದ್ ಮತ್ತು ಲಾದಿ ಸಂತತಿಯವರ
ನಡವಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು
ಅವನತಿಯಾಗ ತೊಡಗಿತ್ತು. ಹಿನ್ನಡೆಯು
ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಸುಲ್ತಾನರುಗಳ ಆಡಳಿತದಿಂದ
ಹೊರಬಂದವು. ಖಾಂದೇಶ್, ಸಿಂಧು, ಮುಲ್ತಾನ್,
ಗುಜರಾತ್, ಮಾಳ್ವೆ ಜಾನಾಪುರ, ಕಾಶ್ಮೀರ, ಅಸ್ಸಾಂ
ಮತ್ತು ಒರಿಸಾ ಇವುಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದವು.

ಕ್ರಿ.ಶ.1526ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪಟ್ಟ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಇತ್ತಾಹಿಂ ಲೋದಿಯನ್ನು ಭಾಬರನನ್ನು ಜಯಿಸಿದುದರಿಂದ ಲೂದಿ ವೆಂತೆ ವೆಚ್ಚೆಗೊಂಡಿತು. ಇದರಿಂದ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಅವನತಿ ಹೊಂದಿತು. ದೇಹಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ವೋಗುಲ್ ಸಾವುತ್ತಾಜ್ಯವೆಂದು ಯಾರುವಾಯಿತು.

ଅଭ୍ୟାସ

I. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನು ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಮ್ಯಾಮ್‌ಲೂಕ್ ಸಂತತಿಯ ಸ್ಥಾಪಕ _____ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.
 ಅ) ಬಲ್ಬನ್ ಆ) ಇಲ್ತಮಿಷ್ ಇ) ಹುತ್ಬಿದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್

2. 'ಭಾರತದ ಗಿಳಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಕವಿ _____ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.
 ಅ) ಅಲ್ಲೇರಣಿ ಆ) ಕೈಹುಬಾದ್ ಇ) ಅಮೀರ್ ಮಿಸ್ತ್ರೀ

3. ಉತ್ತರವು ನಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವೊದಲು ಜೀಲಾವಣೆಗೆ ತಂದೆ ತುಕ್ಕ
ರಾಜ _____ ಅಗಿದ್ದಾನೆ.

(ಅ)ಇಲ್ಲಮಹಾ ಆ)ಅಮೀರ್ ಖಿಸ್ತು ಇ)ಅಮೀರ್ ಹಸನ್

4. ಸೈಯದ್ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಸಾಫಿಸಿದವನು _____ .

(ಅ) ಬಿಜರ್ ಖಾನ್ ಆ)ಮಹಮದ್ ಷಾ ಇ)ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲೂಡಿ

5. ಕಾಬೂಲ್ ಅರಸ್ ಬಾಬರ್ ನನ್ನು ಭಾರತದ ವೇಲೆ ದಂಡತ್ತಿ ಬರುವಂತೆ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿದವನು _____ .

(ಅ)ಬಹಲೂಲ್ ಲೂಡಿ ಆ)ಇಬರಹೀಂಲೂಡಿ ಇ)ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲೂಡಿ

II. ಖಾಲಿಬಿಟ್ಟಿ ಸಳಗಳನ್ನು ತುಂಬಿರಿ.

1. ಅಜ್ಞೀರ್ಣಲ್ಲಿರುವ ಖ್ಯಾದ್ಯಾಲ್ಲಾಜಿಸ್ಟ್‌ನು ಮಸೀಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವನು_____.
 2. ದೇಹಲ್ಲಿ ಸುಲಾನದ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಪ್ರಥಮ ರಾಣಿ_____.
 3. ತೊಗಲಕ್ಕ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು_____.
 4. ಬಹಲೂಲ್‌ಲೂದಿ ಕ್ರಿ.ಶ. _____ ರಲ್ಲಿ ದೇಹಲ್ಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
 5. ಸಿಕಂದರ್‌ಷಾ_____ ಸಂಗೀತದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದ್ದನು.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

- ಕುತ್ತಿದ್ದೀನ್ ಬಬಕ್ ದೃವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ
 - ಬಲ್ಳನ್ ಮಹಮದ್-ಬಿನ್-ಕೋಗಲಕ್
 - ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಫಿರೋಜ್ ವಿಲ್ಸ್ ಸಮರ್ಪಿತ ಅರಸ
 - ರಾಜಕುಮಾರ ಜೂನಾಲಾನ್ ಲಾಕ್ಭಕ್ ಅಥವಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿನ್ಯಾಸ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದವನು.
 - ತೈಮೂರ್ ಶಾಂತಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ

IV. ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಕುತ್ತಿದ್ದೀನ್ ಬಬಕ್, ತುರ್ಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿದನು?
 2. ಬಲ್ಳಿನ್, ನಲವತ್ತರ ದಳವನ್ನು ಹೇಗೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದನು?
 3. ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್‌ನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಲಘು ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 4. ಫಿರೋಜ್ ತೊಗಲಕ್ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಯಾವುವು?
 5. ತೈಮೂರನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಒಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ.

V. ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಇಲ್ಲಮಣಿ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಲು, ತನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡನು?
 2. ಅಲ್ಲಾಪದ್ದಿನ್ ಖಿಲ್ಲಿಯ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಬರೆಯಿರಿ.
 3. ಮಹಾಮದ್-ಬಿನ್-ತೋಗಲ್‌ನ ಒಳಾಡಳಿತ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.
 4. ದೇಹಲಿ ಸುಲ್ಬನರುಗಳ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಚಟ್ಟಿಸುವಿಕೆ:

ತರಗತಿಯನ್ನು ಹಲವು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಪಿಗೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಕುಶ್ಚಿದ್ದೀನಾ-ಬಬಕ್ ನನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನು ಓರ್ಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಾಫಿಸಿದನು ಎಂಬುದನ್ನು ವಿವರಿಸುವಂತೆ ಹೇಳುವುದು.

2. ಕಂಡುಹಿಡಿ:

ಅರಸನ ಹಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ದೈವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಅರಸರುಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿ.

3. ನಟಿಸುವುದು:

- ದೃಢಸಂಕಲ್ಪ ನೀತಿ, ತನ್ನ ಮನೆತನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದ ಅಲ್ಲಾವದ್ದೀನ್ ವಿಶ್ವಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು.

ಅಥವಾ

- ಫಿರೋಜ್ ತುಫಲಕ್‌ನ ಜನಪರ ಉತ್ತಮ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ನಟಿಸಿ ತೋರಿಸುವುದು.

4. ಅಲ್ಲಂ ತಯಾರಿಸುವಿಕೆ:

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರ ಮಾಲಿಕ(ಅಲ್ಲಂ)ಯೊಂದನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.

5. ಉದ್ದ್ಯ ಭಾವೆಯ ಪದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳೋಣ:

ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು	ವಸ್ತುಗಳು
ತಂದೆ	ಲೇಖನ (ಪೆನ್ನಲ್)
ಶಾಯಿ	ಶಾಯಿಲೇಖನ(ಪೆನ್ನ)
ಸಹೋದರ	ಪುಸ್ತಕ
ಸಹೋದರಿ	ಕಾಗದ
ಶಿಕ್ಷಕರು	ಶಾಯಿ

6. ಚಟುವಟಿಕೆ:

ಭಾರತದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ಷಳಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ.

- ಮಹಾಮೃದ್ಂ-ಬಿನ್-ತೊಫಲಕ್‌ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.
- ಸ್ಥಳಗಳು : ಮುಲ್ಲಾನ್, ಮಧುರ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಗ್ರಾಮೀಯರ್, ದೆಹಲಿ, ವಾರಣಾಸಿ.

1. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣ

ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣ ಎಂಬ ಎರಡು ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತೇವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ದೈನಂದಿನ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳು ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ಅಧರಿಸಿವೆ. ವಿಶ್ವದಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಉಪ್ಪುವಲಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭತ್ತವನ್ನು ಪ್ರತಿಧಾನ ಬೇಳೆ ಒಂದಾಗಿ ಬೇಳೆ ದರ್ರೆ, ಸಮಶೀಲೋಷ್ಟವಲಯದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಥಾನ ಬೇಳಿಯಾಗಿ ಬೇಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಾವು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವುದು, ಚಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತೇವೆ. ಬೇಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮಜ್ಜಿಗೆ, ಮತ್ತು ತಂಪು ಪಾನೀಯಗಳು, ಬೊಕ್ಕೆಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಳಿಗಾಲ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಬಿಸಿಯಾದ ಕಾಫಿ ಅಥವಾ ಚಹಾವನ್ನು ಸೇವಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಇಪ್ಪುಗಳಲ್ಲದೇ ನಮ್ಮ ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ಸಂಪ್ರದಾಯ, ನಮ್ಮ ಬಹುತೇಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಬ್ಬ, ಜಾತ್ರೆಗಳು ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಜಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಹವಾಮಾನ

ಹವಾಮಾನ ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 24 ಗಂಟೆಯ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ. ಅವು ಉಪ್ಪಾಂಶ, ವಾಯುಮಂಡಲದ ಒತ್ತುಡಿ, ಆರ್ಥ್ರಿತ, ಮಳೆ, ಮೋಡ ಆವರಿಸಿರುವಿಕೆ, ಗಾಳಿಯ ವೇಗ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತವೆ. ಸೂರ್ಯನು ವಿವಿಧ ಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ

ಬದಲಾಗುವುದರಿಂದ ಈ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸಗಳು ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ವಾಯುಗುಣ

ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಧೀರ್ಘಕಾಲದ ಸರಾಸರಿ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಯುಗುಣ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಯೋಜಿತವಾದ ಸರಾಸರಿ ಕಾಲ ಎಂಬುದು 35 ವರ್ಷಗಳು.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?

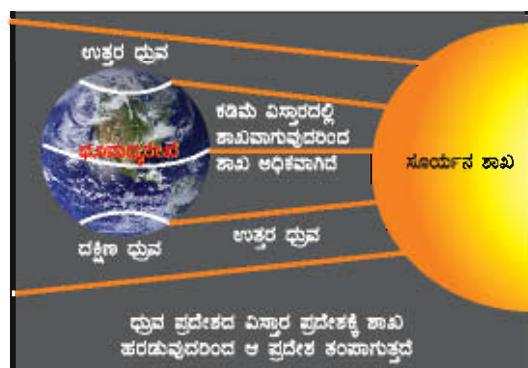
ವಾಯುಗುಣ ಎಂಬ ಪದ ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ಶಿಕ್ಷಣ (Klima) ಎಂಬ ಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ ಕ್ರಮಬಧಿ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಸರಿಯುವುದು.

ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂಶಗಳು

ಹವಾಮಾನವು ಹಲವಾರು ಅಂಶಗಳಿಂದ ಬದಲಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ವಾಯುಗುಣದ ಮೇಲೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಅಂಶಗಳು ಪರಿಣಾಮ ಬೇರುತ್ತವೆ.

ಅಳ್ಳಾಂತ

ಭೂ ಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯ ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂರ್ಯನ ನೇರ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ತದ್ದಿಯಧವಾಗಿ ಧೂವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಓರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಭೂ ಮಧ್ಯರೇಖೆಯ ಸಮೀಪದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಧೂವ

ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಂತ ಬಿಸಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆ: ಮಥುರ್ಯೆ ಬಿಸಿಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಚಂಡೀಗಢ ತುಂಬಾ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತದೆ.

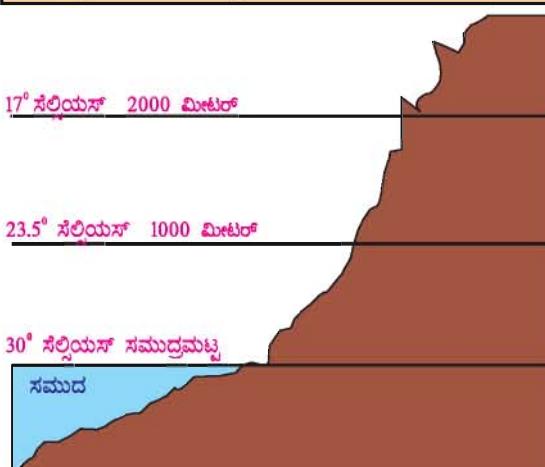
ಎತ್ತರ

ನೀವು ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಗಿರಿಧಾಮಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದೀರಾ? ಆ ಹವಾಮಾನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳು ಹೇಗೆ ಅನಿಸಿಕು? ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಚೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ (Hill Stations) ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಹವಾಮಾನ ಪುತ್ತು ವಾರ್ಯುಗುಣವು ಎತ್ತರದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಮೈದಾನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಂತ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಮುದ್ರತೀರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಎತ್ತರ ಅಧಿಕ ವಾಗುವಾಗ ಶಾಖಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಉಟಿ ಮತ್ತು ಕೊಡ್ಡೆಕ್ಕಾನಲೋಗಳು ತಿರುಚನಾಪಳ್ಳಿಗಂತ ತಂಪಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಧೂವ ಪ್ರದೇಶದ ವಿಸ್ತಾರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಶಾಖಿ ಹರಡುವುದರಿಂದ ಆ ಪ್ರದೇಶ ತಂಪಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಭೂಮೇಲ್ಪೈನಿಂದ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ 6.5° ಸೆ ಉಷ್ಣಾಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮ್ಮ ತಾಯಿಯನ್ನು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಒಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಖಾಲಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಇಡಲೇಳಿ, ನಂತರ ಯಾವ ಪಾತ್ರೆಯು ಬೇಗ ಶಾಖಿವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೀವೆ ನೋಡಬಹುದು.

ಸಮುದ್ರದಿಂದಿರುವ ದೂರ

ಖಾಲಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಭೂಮಿಗೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೂ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಮುದ್ರಪು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯಂತೆ ಶಾಖಿವನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ಇಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ವರ್ಷಾರ್ಥಾದ್ಯಂತ ತೇವಯುತ್ತ ತಂಪು ಗಾಳಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅದು ಚಳಿಗಾಲ ಮತ್ತು ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತದೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸಮನ್ವಯ ವಾಯುಗುಣ ಅಥವಾ ಸಾಗರ ವಾಯುಗುಣ (Maritime Climate) ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಮುಂಬ್ಯೆ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಗಳ ಬೇಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಚಳಿಗಾಲದ ಹವಾಮಾನದ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಭೂಮಿಯು ಖಾಲಿಯ ಪಾತ್ರೆಯಂತೆ ಶಾಖಿವನ್ನು ಬೇಗ ಹೀರಿಕೊಂಡು ಬೇಗ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಒಳನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಒಣ, ಬೆಂಜಿನೆಯ ಗಾಳಿಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಾರ್ಯುಗುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಖಿಂಡಾಂತರ ವಾಯುಗುಣ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈವಾಗ ಮುಂಬ್ಯೆ ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿನ ವಾಯುಗುಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಮುಡುಕಬಹುದು.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಜಾಗತಿಕ ಭೂಪಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣ ಮರುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಮರುಭೂಮಿಗಳ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಂಭವಕ್ಕೆ ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಒಂದು ಕಾರಣವಾಗಿವೆ.

ಸಾಗರಗಳ ಪ್ರವಾಹಗಳು

ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಉಷ್ಣಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಮತ್ತು ಶೀತ್ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಷ್ಣಪ್ರವಾಹಗಳು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಬೆಂಜಿಗೆ, ತೇವವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಶೀತ್

ಪ್ರವಾಹಗಳು ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ತಂಪು ಒಣ ಮತ್ತು ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತವೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶೀತ ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಸಂಧಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಮುಖ್ಯ ಏನುಗಾರಿಕೆ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಏನಿನ ಆಹಾರವಾದ ಪಲ್ಯಾಂಕ್ರಾನ್‌ಗಳ (Plankton) ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ವಾತಾವರಣವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ಹಡಗುಗಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅಪಾಯಕಾರಿ, ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಡಟ್ಟವಾದ ಹಿಮ (Fog) ಮತ್ತು ಮೋಡಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಬುಲ ಮಾರುತಗಳ ದಿಕ್ಕು

ಸಮುದ್ರಗಳಿಂದ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳು ಹೆಚ್ಚು ತೇವಾಂಶಪುಳ್ಳಪುಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ತಂಪು ಮತ್ತು ತೇವವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ನೈರುತ್ಯ ಮಾನ್ಯನ್‌ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಭೂ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳು ಒಣ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯನ್‌, ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆ ತರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಉಂಟಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

ಎಲ್ಲಾನೇನೋ ಪರಿಣಾಮ

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾವು ಆಗಾಗೆ “ಮಾನ್ಯನ್” ವಿಫಲತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುತ್ತಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು? ಇದರ ವಿಫಲತೆಗೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿಂದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಾನೇನೋ ಸಹ ಒಂದು ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವೂ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಾನೇನೋ ಎಂದರೆ ಸ್ವಾನಿಷ್ಠ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ “ಕ್ರಿಸ್ತ ಶಿಶು” ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಕ್ರಿಸ್ತಮಾಸ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳಿಗಳ ಕಾಲ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 5 ರಿಂದ 6 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಉಷ್ಣಾಂಶವು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಏರಿ -ಇತ ಮತ್ತು ಈಕ್ಕೆಡಾರು ಕರಾವಳಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹೆಸಿಫಿಕ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ದುರ್ಬಲಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ

ಧೀರ್ಘಾವಧಿಯವರೆಗೂ ಒಣ ಹವಾಮಾನ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾನೇನೋದ ಇತರ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇತರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೂ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳಿಂದರೆ, ಕಾಡ್ಡಿಚ್ಚು ಮತ್ತು ಬರ ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯದಲ್ಲಿ, ಇಂಡೋನೇಶಿಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಡ್ಡಿಚ್ಚು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನ ಪ್ರಭಾವ

ಕ್ರಿಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ತರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳ ನಾಶ, ಸಾರಿಗೆ ಸೌಕರ್ಯಗಳು, ಸಿಮೆಂಟ್ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತಿತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳು ನಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಳಗೊಳಿಸಿವೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹಸಿರು ಮನೆ ಪರಿಣಾಮ, ಮಾಲಿನ್ಯ, ಜಾಗತೀಕ ತಾಪಮಾನ ಮಂತಾದವು ಇಂಗಾಲದ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಮಾನವನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ನಗರ ಉಷ್ಣದ್ವಿಪಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಗರ ಉಷ್ಣದ್ವಿಪಗಳು ಎಂಬುವು ಮೆಟೋಪಾಲಿಟನ್ ನಗರವು ತನ್ನ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಷ್ಣಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹೊರಹಾಕಲ್ಪಿಸುವ ಉಷ್ಣ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಭೂಮಿಕಿರಣ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಷ್ಣಾಂಶ

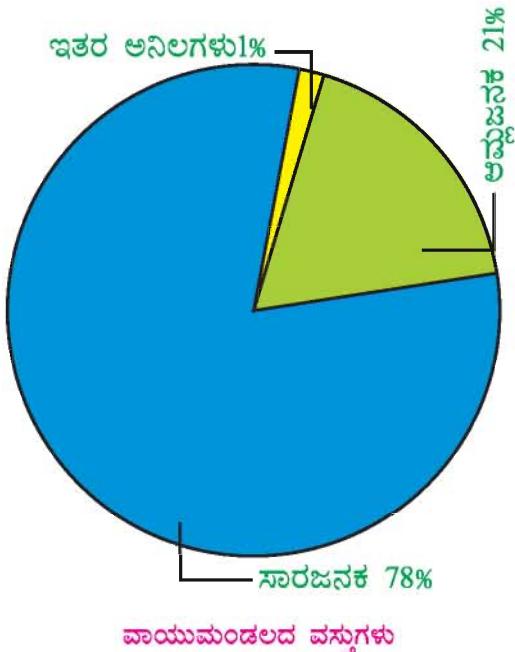
ಭೂಮಿ ಪಡೆಯುವಬೆಳ್ಳಕು ಮತ್ತು ಉಷ್ಣಾಂಶದ ಮೂಲ ಸೂರ್ಯ. ಸೌರವಿಕಿರಣದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರವಾಣವನ್ನು ವರಾತ್ರ ಭೂಮಿಯಿಂದು ಪಡೆದುಹೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ತಲುಪಲು 8 ನಿಮಿಷಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಗೆ ಒಳ ಬರುವ ವಿಕಿರಣವನ್ನು ಇನ್ನೊಲೇಷನ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಒಂದು ದಿನದ ಗರಿಷ್ಣ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಣ ಉಷ್ಣಾಂಶಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ದೇನಂದಿನ ಉಷ್ಣತಾ ಸರಣಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸೂರ್ಯನ ಸೌರವಿಕಿರಣದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಪಡೆದುಹೊಳ್ಳುವ ಉಷ್ಣ ಶಕ್ತಿಯು 3 ರೀತಿಯಲ್ಲಿ

ನ' ಡೇ ನುಂಬು ತ್ತದೆ. ಅವುಗುಂದರ್ಶನ ವಿಕಿರಣ (1) ವಾಯುಮಂಡಲದ ಹೀಲಿರುವ ಉಪ್ಪಿನ ಶಕ್ತಿ (2) ಸೌಲಭ್ಯ (3) ಜಲಭಾಗಗಳು ಹೀರಿಕೊಂಡಿರುವ ಉಪ್ಪಿನ ಶಕ್ತಿ. ಭೂಮಿಯ ವಾಯು ಮಂಡಲವು ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಗಿಂತ ಭೂತ್ವಾಗಿ ವಿಕಿರಣಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಶಾವಿವಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?

ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಾಗುವ ಶಾವಿದ ತಿಂಗಳಿಗೂ ಶೀತಾಂಶದ ತಿಂಗಳಿಗೂ ನಡುವಿನ ಉಪ್ಪಾಂಶಗಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ ವಾಸ್ತವಿಕ ಉಪ್ಪಾಂಶ ಸರಣಿ (Annual Range of Temperature) ಎಂಬುದಾಗಿದೆ.

ಭೂಮಿಯ ವಾಯುಗೋಳ

ಭೂಮಿಯ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ಹಿಡಿದಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತಲಿನ ಅನಿಲ ಪದರವನ್ನು ವಾಯುಗೋಳ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಭೂಮಿಯ ವಾಯು ಮಂಡಲವು ಅನಿಲಗಳ ಸಂಯೋಜನೆಯಿಂದ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಪ್ರಥಾನ ಅನಿಲಗಳಿಂದರೆ ಸಾರಜನಕ ಮತ್ತು ಆಷ್ಟುಜನಕ ಆಗ್ನೇ, ನಿಯಾನ್, ಹೀಲಿಯಂ, ಕ್ರಿಪ್ಪಾನ ಕಾಬ್ರನ್ ಇತ್ಯಾದ್ಯೇ ಓರ್ನೊನ್ ಮುಂತಾದ ಅನಿಲಗಳು ಅಲ್ಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಅನಿಲಗಳು ನೀರಾವಿ ಮತ್ತು ಧೂಳಿನ ಕಣಗಳು

ಸಹ ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇವು ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗಿವೆ.

ವಾಯುಮಂಡಲದ ಎತ್ತರಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಅನಿಲ ಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಭೂಮೇಶ್ವರನ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಗಳಿಯ ದಟ್ಟವಾಗಿದ್ದು ಎತ್ತರವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಗಳಿಯ ತೆಳುವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ವಾಯು ಮಂಡಲದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 4 ಪ್ರಮುಖ ಪದರಗಳಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಿಂದರೆ, (1) ಪರಿವರ್ತನಾ ಮಂಡಲ (2) ಸಮೋಷ್ಟಮಂಡಲ (3) ಅಯಾನು ಮಂಡಲ (4) ಬಾಹ್ಯ ಮಂಡಲ

ಪರಿವರ್ತನಾ ಮಂಡಲ

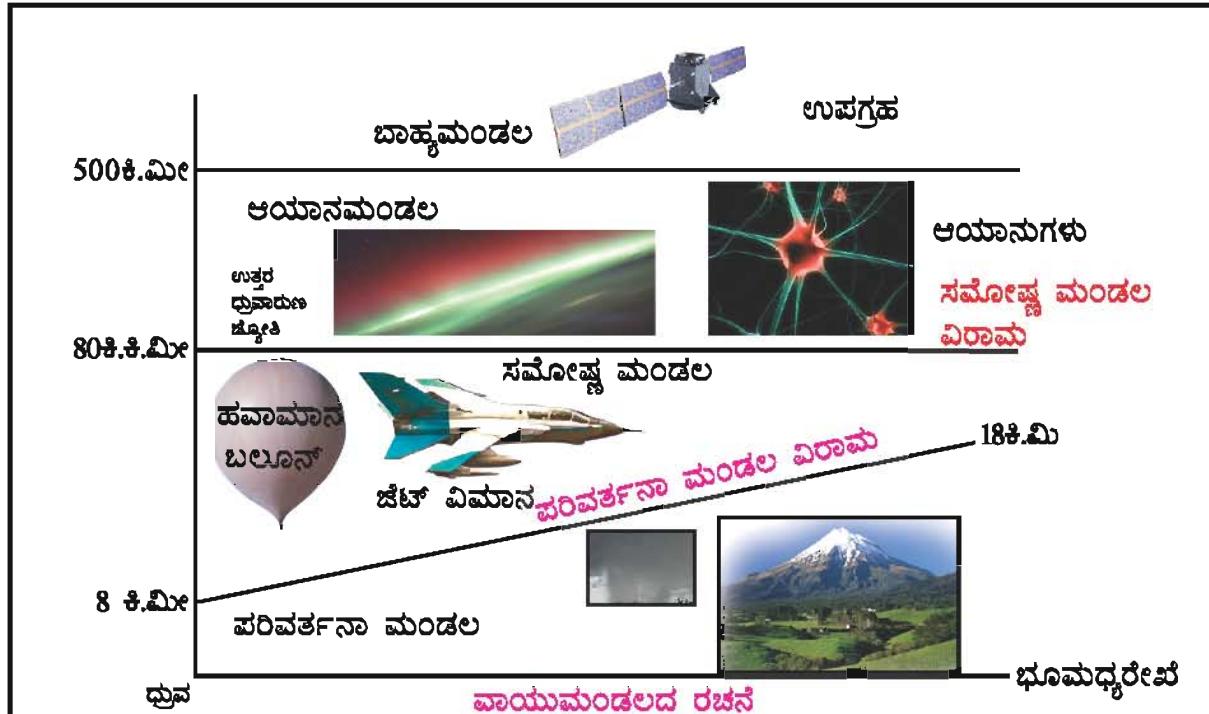
ಪರಿವರ್ತನಾ ಮಂಡಲವು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಧ್ವನಿಗಳಲ್ಲಿ 8 ಕಿ.ಮೀ. ಎತ್ತರಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಭೂ ಮಧ್ಯ ರೇಖೆಯ ಬಳಿ 18 ಕಿ.ಮೀ ಎತ್ತರದವರೆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪದರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಾಂಶ, ಒತ್ತಡ, ಮಾರುತಗಳು, ಮೋಡಗಳ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಮುಳೆಗಳಿಂತಹ ಹವಾಮಾನಗಳ ಬದಲಾವಣೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದರದಲ್ಲಿ ಎತ್ತರವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಉಪ್ಪಾಂಶವು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಪರಿವರ್ತನಾ ಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲದ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಾ ವಿರಾಮ (Tropo Pause) ವಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ?

ವಾಂತುವುಂಡು ಲದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಹವಾಮಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ವಾಯುಗುಣ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ತದ್ದಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಲ್ಪವಧಿಯ ಹವಾಮಾನ ಕ್ಷಯೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದುರಿಂದ ಇದೊಂದು ವಾಯುಮಂಡಲದ ಕೆಳಪದರದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದೆ.

ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲ

ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲವು ಸರಿ ಸುಮಾರು 80 ಕಿ.ಮೀ.ವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿದೆ. ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲಾ ಉಪ್ಪಾಂಶ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪದರದಲ್ಲಿಯೇ ಜೆಟ್ ವಿಮಾನಗಳು ಹಾರಾಡುವುದು. ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲದ ಮೇಲ್ ತುದಿಯ ಓರ್ನೊನ್ ನಿಂದ

ಕೊಡಿರುತ್ತದೆ. ಓರ್ಬಿನ್ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಹೊರಬಿಯ ಅತೀ ನೇರಳೆ ಕರಣಗಳನ್ನು ಹೀರಿಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅಪಾಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಚ್ಚೇವಿಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು. ಸೋಸದ ಸೂರ್ಯನ ವಿಕರಣವು ಪ್ರಾಣಿ ಜೀವಕೋಶವನ್ನು ನಾಶ ಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯವನ್ನು ಸಮೋಷ್ಟ ಪದರ ಮತ್ತು ಓರ್ಬಿನ್ ಗೋಳ ಎಂತಲೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲದ ನಂತರ ಮತ್ತೆ ಸಮೋಷ್ಟ ವಿರಾಮವು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಯಾನ ಮಂಡಲ

ಅಯಾನ ಮಂಡಲವು 80 ಕಿ.ಮೀ ನಿಂದ 500 ಕಿ.ಮೀ ವರೆಗೆ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನ ವಿಕರಣಗಳು ವಾಯುಮಂಡಲದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಣುಗಳಾಗಿಯವರದಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಯಾನ ಮಂಡಲ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆಘಣಿಕ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯವಶಕವಾದ ರೇಡಿಯೋ ತರಂಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆಕ್ರೋಕ ಅರ್ಥೋದಯದ ಆಕಾರ ಬಣ್ಣ ಅಥವಾ ಉತ್ತರ ದ್ವಾರಾಯಣ ಜ್ಯೋತಿಯನ್ನು ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪಡಿಸಿರುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರಣಣ ಜ್ಯೋತಿ ಅಥವಾ

ದಕ್ಷಿಣ ಬೆಳಕನ್ನು ಈ ಮಂಡಲದ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ವಿಮಿಗಿಡು ಗೊತ್ತे?

ವಿಕಿರಣಶಾಸ್ತ್ರ ಎಂಬುದು ಹವಾಮಾನಶಾಸ್ತ್ರದ ಶಾಖೆಯಾಗಿದ್ದು, ಗಾಳಿ ಬಲೂನಾಗಳು, ರೇಡಿಯೋ ಶಬ್ದಗಳು, ವಿವಾನಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ವಾಯುಮಂಡಲವನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ವಾಯು ಮಂಡಲ ಶಾಸ್ತ್ರವು ಓರ್ಬಿನ್ ರೇಡಿಯೋ ಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ನೀಲ ಅಲೆಗಳ ಕರಣಗಳನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದು ವಾಯು ಮಂಡಲದ ಮೇಲ್ಮೈದರವಾಗಿದೆ.

ಬಾಹ್ಯ ಮಂಡಲ

ವಾಯು ಮಂಡಲದ ಅತ್ಯಂತ ಮೇಲ್ಮೈದರವನ್ನು ಬಾಹ್ಯ ಮಂಡಲ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯ ಬಾಹ್ಯ ಮಂಡಲದ ಪ್ರಥಾನ ಅನಿಲಗಳಿಂದರೆ ಹಗುರ ಅನಿಲಗಳಾದ ಜಲಜನಕ ಮತ್ತು ಅದರೊಂದಿಗೆ ಇರುವ ಹೀಲಿಯಂ ಬಾಹ್ಯ ಮಂಡಲವನ್ನು ಕೆಲವು ವೇಳೆ ಬಾಹ್ಯಕಾಶದ ಹೊರಭಾಗ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅತ್ಯಾಷ್ಟ ಮತ್ತು ಅತೀಶೀತ ತಿಂಗಳಿಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯಾತ್ಯಾಸವನ್ನು ವಾಸ್ತವಕ ಉಣಿಂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪ್ಪಾಂಶ ವಲಯಗಳು

ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆಲ್ಲ ಉಪ್ಪಾಂಶವು ಹೆಚ್ಚಿತ್ತದೆ ಎಂಬುವುದನ್ನು ನೀವು ಈಗಾಗಲೇ ಕಲಿತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪಾವಲಯ, ಸವುತ್ತಿತೋಣ್ಣವಲಯ ಮತ್ತು ಶೀತವಲಯಗಳಿಂದ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಉಪ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಅಳತೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ 20 ದೇಶ ಪ್ರಮಾಣದ ಉಪ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಒಂದುಗೂಡಿಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಸಮೋಣ್ಣರೇಖೆಗಳು (Isotherms) ಎಂದು ಹೇಬಾಗಿ ಹೇಬಾಗಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಉಪ್ಪಾವಲಯ

ಕರ್ಕಾರಿಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ (23½°ಲ್ಲತ್ತರ) ಮತ್ತು ಮರಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ (23½°ದಕ್ಷಿಣ)ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಸೂರ್ಯನ ಲಂಬಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇತರ ವಲಯಗಳಿಂತ ಇದು ಹೆಚ್ಚಿ ಉಪ್ಪಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ನಿಮಗೆ ಉಪ್ಪಾಂಶದ ಮತ್ತು ಶೀತ ಸಂಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ ಅದು ಯಾವಾಗ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ? ಮತ್ತು ಅದರ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಿರಿ.

ಸಮಶೀತೋಣ್ಣವಲಯ

23½°ಲ್ಲತ್ತರ ಕರ್ಕಾರಿಕ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ ಮತ್ತು ಅಟಿಕ್ ವೃತ್ತ (66½°ಲ್ಲತ್ತರ)ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ ಸಮಶೀತೋಣ್ಣವಲಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮರಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ವೃತ್ತ (23½° ದಕ್ಷಿಣ) ಮತ್ತು ಅಂಟಾಟಿಕ ವೃತ್ತ (66½°ದಕ್ಷಿಣ)ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಸಮಶೀತೋಣ್ಣವಲಯ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂರ್ಯನ ಓರೆಯಾದ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಉಪ್ಪಾಂಶವು ಉಪ್ಪಾವಲಯಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಶೀತವಲಯ

ಅಟಿಕ್ ವೃತ್ತ (66½°ಲ್ಲತ್ತರ) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ದ್ವಿತೀಯ (90°ಲ್ಲತ್ತರ)ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿ ಅಂಟಾಟಿಕ್ ವೃತ್ತ (66½°ದಕ್ಷಿಣ) ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಿತೀಯ (90°ದಕ್ಷಿಣ)ಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಶೀತವಲಯ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಲಯವು ಇತರ ಎರಡು ವಲಯಗಳಿಗಿಂತ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೂರ್ಯನ ಓರೆಯಾದ ಕಿರಣಗಳು ಪಡೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಇದು ತುಂಬಾ ಶೀತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಉಪ್ಪಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮೂರು ಮಾಪನಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಿಂದರೆ (1) ಸೆಲ್ಸಿಯಸ್ (2) ಪ್ರಾರ್ನೀಂ (3) ಕೆಲ್ವಿನ್

ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಡ

ಒಂದು ಮೇಲ್ಮೈ ಗಾಳಿಯ ತೂಕದಿಂದ ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಡವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯ ಸರಾಸರಿ ಒತ್ತಡವು 1013 ಮಿಲಿಬಾರಾಗಳು ಗಾಳಿಯ ಸಮಾನಾಂತರ ಒತ್ತಡದ ಹಂಚಿಕೆಯು ಒಂದು ಸ್ಥಳದ ಉಪ್ಪಾಂಶದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

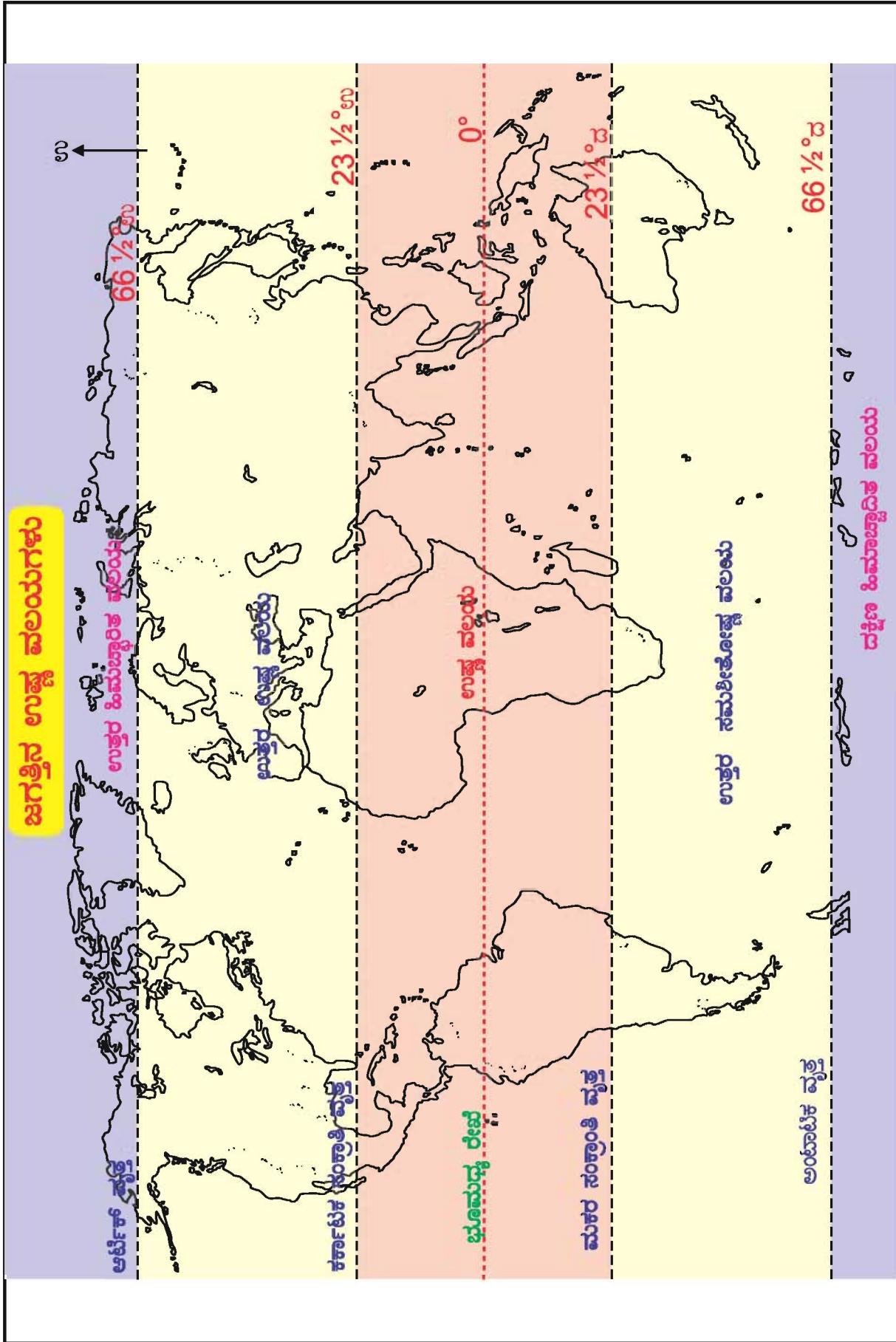
ವಾರ್ಯಾಂವಂಡಲದ ಒತ್ತಡವನ್ನು ಒತ್ತಡಮಾಪಕ (Barometer) ಎಂಬ ವ್ಯಾಪಕದಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಾಯುಮಂಡಲದ ಒತ್ತಡವು ಹೆಚ್ಚಿ ಕಡಿಮೆ ವಾಯುಮಂಡಲದ ಉಪ್ಪಾಂಶದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಕಡಿಮೆ ಉಪ್ಪಾಂಶವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶಗಳು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪ್ಪಾವಲಯ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ

ಈ ವಲಯವು 5° ಉತ್ತರ ಮತ್ತು 5°ದಕ್ಷಿಣ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ವರ್ಷಾರ್ಥಿಕ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ. ಉಪ್ಪಾಂಶ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಗಾಳಿಯು ಹಗುರವಾಗಿ ಮೇಲೇರಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಈ

ಸಂಪರ್ಕ ಇಳಿಕ್ಕಾನ

ವಲಯವನ್ನು ಶಾಂತ ಕಟ್ಟಬಂಧ ವಲಯ ಅಥವಾ ಡೋಲ್ ದ್ರುಮ್ಮೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಪ ಉಣಿ ವಲಯ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ

ಈ ವಲಯವು ಎರಡು ಗೋಳಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ 25° ಮತ್ತು 35° ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಇದೆ ಉಣಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಮೇಲೇರಿದ ಗಾಳಿಯು ಕಡಿಮೆ ಉಷ್ಣಾಂಶದಿಂದಾಗಿ ತಂಪಾಗಿ 30° - 35° ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಲಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಹಡಗಿನ ಭಾರ ಇಳಿಸಲು ಕೆಲವು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀರಿಗೆ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳನ್ನು ಕುದುರೆ ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳನ್ನು ಸಮಭಾರ ರೇಖೆ (ಇಸೋಬಾರ್) ಇನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉಪಶೀತ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ

ಈ ವಲಯವು 60° - 65° ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಎರಡೂ ಗೋಳಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಪರ್ಯಾಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯು ಹೊರಹೋಗುವುದರಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಧ್ವನಿಯ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ

ಈ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶವು ಧ್ವನಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ತುಂಬಾ ಓರೆಯಾಗಿ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಉಷ್ಣಾಂಶವು ತುಂಬಾ ಕಡಿಮೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯು ಶೇಖರಣೆಗೊಂಡು ಅಥವಾ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾರುತಗಳು

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

ಮಾರುತಗಳ ವೇಗ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಪವನವೇಗ ಮಾಪಕ (Anemometer) ಎಂಬ

ಉಪಕರಣದ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅಳತೆ ವಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ ಪವನ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಹಾಯದಿಂದ ವಾರುತಗಳ ದಿಕ್ಕನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಗಾಳಿಯ ಸಮಾನಾಂತರ ಚಲನೆಯನ್ನು ಮಾರುತ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಗಾಳಿಯು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅಥವಾ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರುತಗಳ ವೇಗವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಅಥವಾ ಮೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ, ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ನಾಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿರಂತರ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯ ಮಾರುತಗಳು

ವರ್ಷದಾದ್ಯಂತ ಒಂದೇ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇವೆ.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಅಯಾನುಮಂಡಲದೊಳಗೆ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಉತ್ತರಾರ್ಥಗೋಳದಲ್ಲಿ ಈಶಾನ್ಯದಿಂದ ಸೈರುತ್ತಡ ಕಡೆಗೆ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಗೋಳದಲ್ಲಿ ಆಗ್ನೇಯದಿಂದ ವಾಯ್ವೆ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಇದು ನಾವಿಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಫೆರಲ್ ನಿಯಮದಿಂದಾಗಿ ಈ ಮಾರುತಗಳು ಕುಗುತ್ತದೆ.

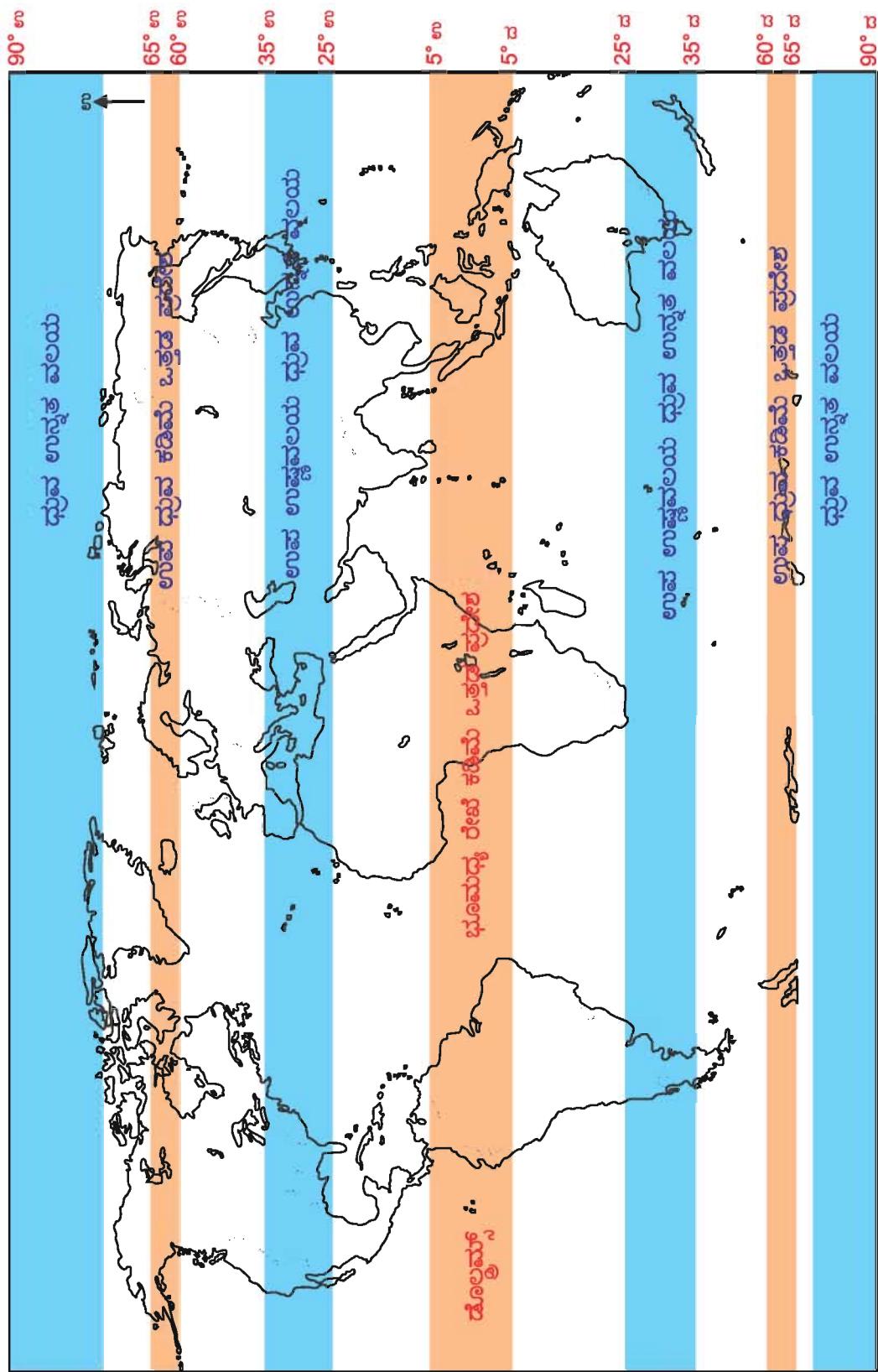
ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ?

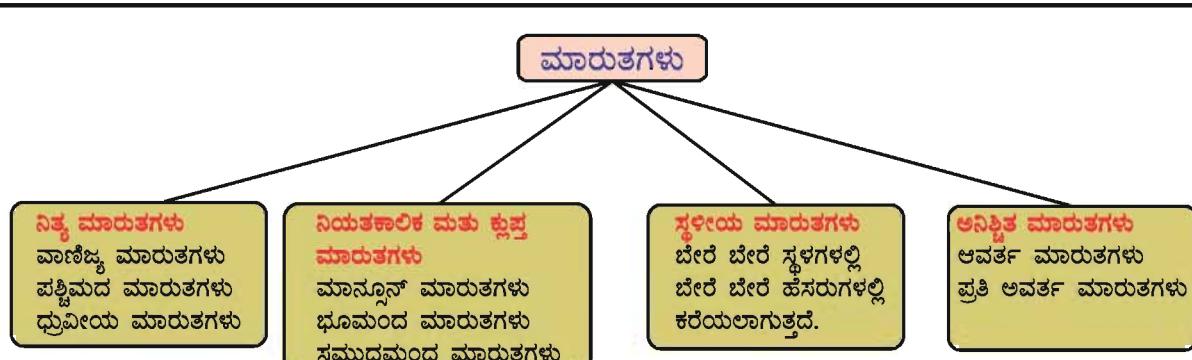
ಮಾರುತಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಚಲಿಸುವ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳ ಉತ್ತರಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಬಲಗಡೆಗೆ ಚಲಿಸಿದರೆ ದಕ್ಷಿಣಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎಡಗಡೆಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಏರ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಈ ತತ್ವವನ್ನೇ ಫೆರಲ್ ನಿಯಮ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಾರುತಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ಉಗಮವಾಗುವ ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ಮಾರುತಗಳ ಅವಧಿಯ ಆಧಾರದ

ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಚರ್ಚಿಂಬಣಾ

ಮೇಲೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಈ ಮೇಲ್ಬಂದಂತೆ ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪಶ್ಚಿಮದ ಮಾರುತಗಳು ಉಪ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉಪಧ್ರುವೀಯ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಇವು ದಕ್ಷಿಣದ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರುತಗಳಾಗಿ ಬೀಸಿದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಪಶ್ಚಿಮ ಮಾರುತಗಳಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಈ ವಾರುತಗಳು ಭೂಮಿಯ ಸುತ್ತುವಿಕೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಬೀಸುತ್ತದೆ.

ಧ್ರುವೀಯ ಮಾರುತಗಳು ಧ್ರುವೀಯ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉಪಧ್ರುವೀಯ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ಪ್ರದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ಪೂರ್ವದ ಮಾರುತಗಳಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಇವು ತೀವ್ರ ಶೀತ ಮಾರುತಗಳಾಗಿದ್ದು, ಹಲವಾರು ಒಳನಾಡಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ನುಗ್ನತ್ವವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಯು.ಎಸ್.ಎ. ಆದರೆ ಇದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹಿಮಾಲಯ ಪರವತಗಳಿಂದ ತಡೆಯಿಡಿಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

Nizhi Maurya Tagesh

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ವಲಯಗಳಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ವಲಯಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ನಿರಂತರ ಮಾರುತ ಅಥವಾ ನಿತ್ಯ ಮಾರುತಗಳಿಂದು ಕರೆಯುವರು.

ಈ ಮಾರುತಗಳು ವೇಗ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರ ಒತ್ತಡ ಪಟ್ಟಿಗಳ ಸ್ಥಳಾಂತರದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರ ಮಾರುತಗಳನ್ನು 3 ವಿಧಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಅವುಗಳೆಂದರೆ.

(1) ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು (2) ಪ್ರತಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು (3) ಧ್ರುವೀಯ ಮಾರುತಗಳು

1. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು

ಈ ಮಾರುತಗಳು ಉಪಉಷ್ಣ-ವಲಯದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಇವು ಎರಡು ಗೋಳಾರ್ಥದಲ್ಲಿ 8° ಯಂದ 25° ಅಕ್ಷಾಂಶಗಳ ನಡುವೆ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವದ ಮಾರುತಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

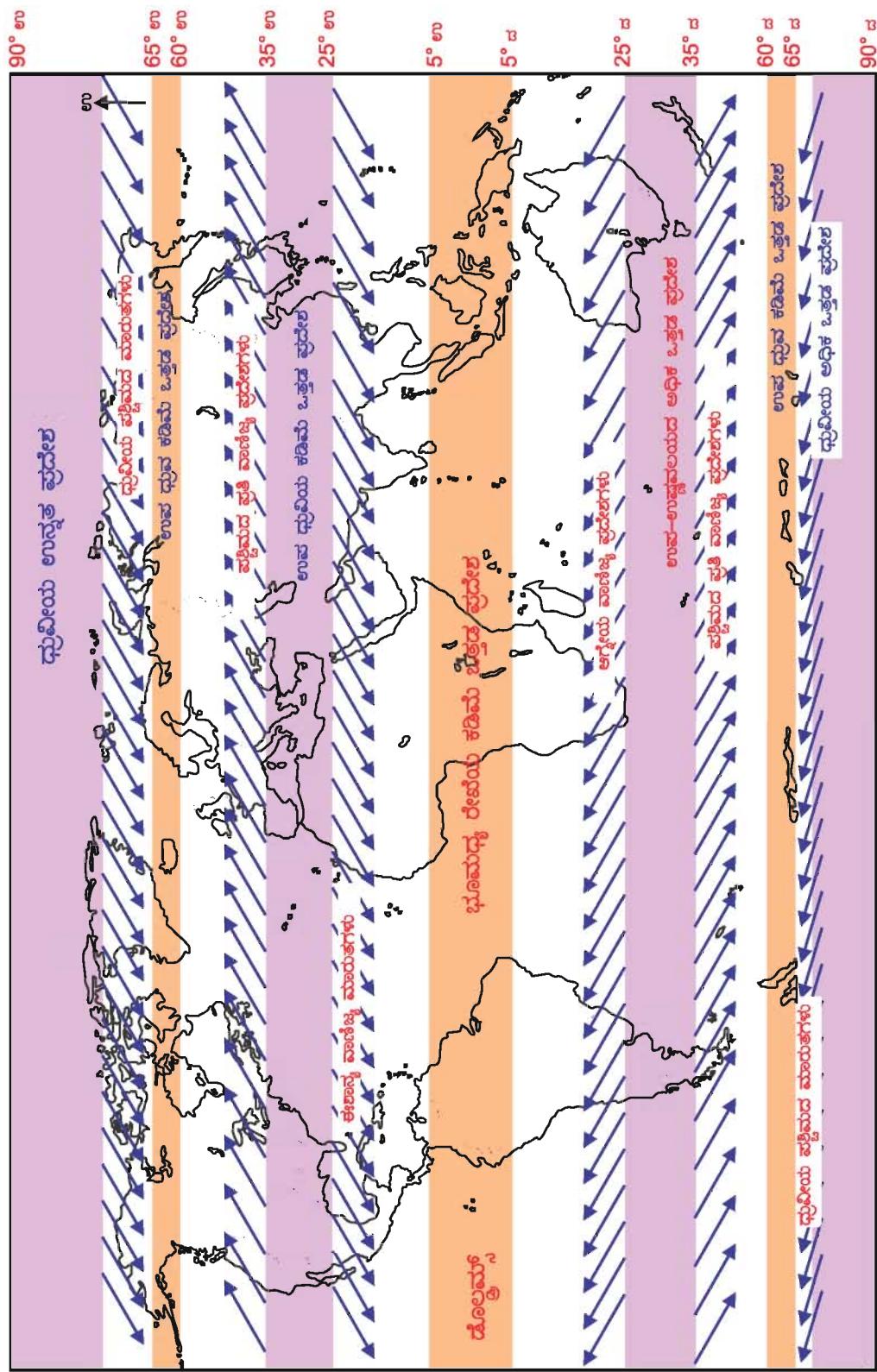
2. ಪ್ರತಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು

ಉಪ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉಪಧ್ರುವೀಯ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ಕಡೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೀಸುವ ಗಳಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ. ಇವು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಾರುತಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಬೀಸುವುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮದ ಮಾರುತಗಳು (Westerlies) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

3. ಧ್ರುವೀಯ ಮಾರುತಗಳು

ಇವು ಶೀತ ಮಾರುತಗಳು ಈ ಮಾರುತಗಳು ಅತೀ ಶೀತದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಧ್ರುವೀಯ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಉಪಧ್ರುವೀಯ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡದ ಪ್ರದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಧ್ರುವೀಯ ಪೂರ್ವದ ಮಾರುತ (Polar easterlies) ಎಂದೂ ಸಹ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸ್ವರೂಪ ನಿರಂತರ ಮೂರುತಗ್ಗಳು

ನ್ಯಾಚ್ಯುಲಾರಿ

ನಿಯತ್ವಾಲ್ಕ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪ್ತ ಮಾರುತಗಳು

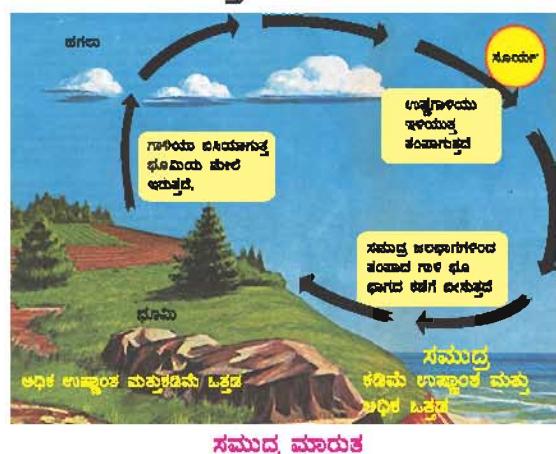
ಈ ಮಾರುತಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಉಷ್ಣವಾಗುವಿಕೆ ಮತ್ತು ತಂಪಾಗುವಿಕೆಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸದಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮಾರುತಗಳು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೀಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳು

ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳನ್ನು **ವೈಸಿಫೋ** ಎಂಬ ಅರೆಬಿಕ್ ಪದದಿಂದ ಬಿಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಭ್ರಂ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳು ಎಂದು. ಮಾನ್ಯನ್ ಪಾರುತಗಳನ್ನು ಸೈರ್ಟ್ಯು ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳಿಂದು ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸೈರ್ಟ್ಯು ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಫೆಸಿಫೋ ಸಾಗರಗಳ ಕಡೆಯಿಂದ ಏಷ್ಯಾದ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯನ್ ಮಾರುತಗಳು ಏಷ್ಯಾದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರ ಮತ್ತು ಫೆಸಿಫೋ ಮಹಾಸಾಗರಗಳ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾರುತಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರವಾಗಿ ಮುಂದಿನ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಸಮುದ್ರದ ಮಂದ ಮಾರುತಗಳು

ಹಗಲಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಜಲ ಭಾಗಗಳು ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶವು ಜಲಭಾಗಗಳ ಕಡೆ ಅಧಿಕ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶವು ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಮುದ್ರದಿಂದ ತೇವಾಂಶಭರಿತ ತಂಪು ಗಾಳಿಯು ಸಾಯಂಕಾಲದ ವೇಳೆ ಭೂಮಿಯ ಕಡೆಗೆ ಬೀಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

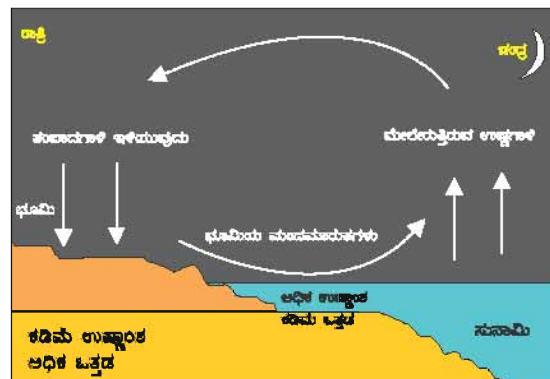

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಚೇಸಿಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರಾವಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಜನರು ಸಾಯಂಕಾಲದ ವೇಳೆ ಕಡಲ ಈನಾರೆಗಳಿಗೆ (ಬೀಳ್ಳೆ) ಏಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ? ಎಂಬುದನ್ನು ತೀರುಕೊಳ್ಳಿ.

ಭೂ ಮಂದ ಮಾರುತಗಳು

ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಭಾಗವು ತನಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಜಲಭಾಗಗಳಿಗಿಂತ ತಂಪಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶವು ಜಲಭಾಗಗಳ ಕಡೆ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶವಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ತಂಪು ಒಣ ಮಂದ ಮಾರುತಗಳು ಭೂಮಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಮುಂಜಾನೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಸುತ್ತವೆ.

ಚಟುವಟಿಕೆ

ಭೂಮಿಯ ಮಂದ ಪಾರುತಗಳು, ಮೇನುಗಾರರು ಮೇನುಗಾರಿಕೆಗೆ ಹೋಗಲು ಹೇಗೆ ಸಹಾಯ ಕಾರಿಗಾಗಿವೆ?

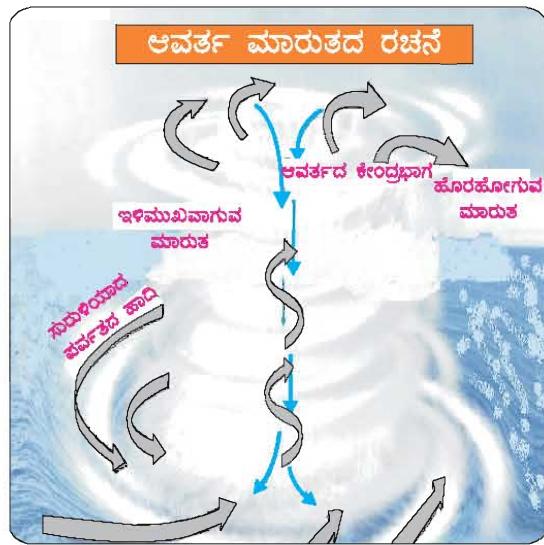
ಅನಿಶ್ಚಿತ ಮಾರುತಗಳು

ಅನಿಶ್ಚಿತ ಮಾರುತಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಾರುತಗಳು ಅವುಗಳ ದಿಕ್ಕು ವೇಗಗಳಿಂದ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ.

ಆವರ್ತನೆ ಮಾರುತಗಳು

ಆವರ್ತನೆ ಮಾರುತಗಳು ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತುದ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳಗಳು. ಇವು ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಇವು ಭಾರೀ ಮೆಲೆ ಮತ್ತು

ಅತ್ಯಧಿಕ ವೇಗದ ಮಾರುತಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

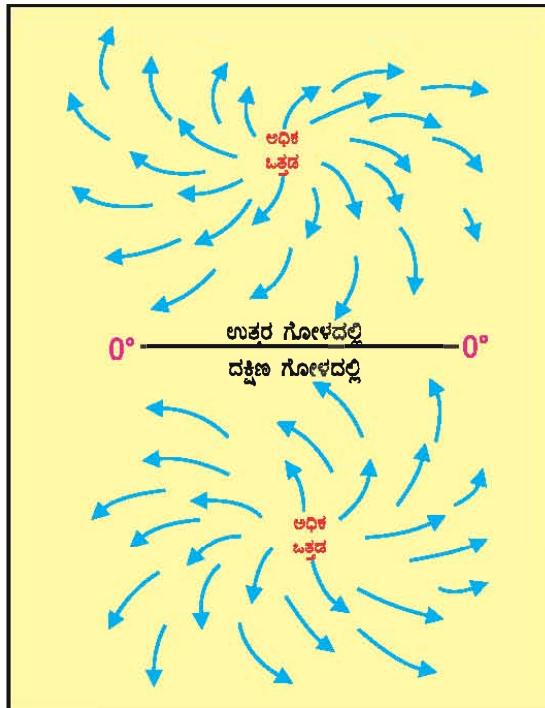

ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಮತ್ತು ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳ ಕೆಳ್ಳಿ

ಆವರ್ತ್ನೆಗಳ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ಥಳವು ನಿರ್ವಾತ ಪ್ರದೇಶಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ, ಇವು ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳ ಕೆಳ್ಳಿ (Eye of the cyclone) ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಪ್ರದೇಶಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳು, ಟೈಪ್‌ಮಾನ್ಸ್, ಹರಿಕೇನ್ ಮುಂತಾದ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಉತ್ತರಾಧಿಕೋಳದಲ್ಲಿ ಎಡದಿಂದ ಬಿಲಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳನ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿರುವ ಈ ಮಾರುತಗಳ ದಿಕ್ಕು ದಕ್ಷಿಣಾಧಿಕೋಳದಲ್ಲಿ ಬಿಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ ಗಡಿಯಾರದ ಮುಳ್ಳಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಲಭಾಗಗಳ ಕಡೆ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶ ರಚನೆಯಾದರೆ ಅವು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪ್ರತಿ ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳು

ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವೇ ಪ್ರತಿ ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾರುತಗಳು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮಾರುತಗಳು ಶುದ್ಧ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಮಳೆ ಇಲ್ಲದ ವಾತಾವರಣದೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಆವರ್ತ್ನೆ ಮಾರುತಗಳು ಉತ್ತರ ಗೋಳಾಧಿಕೋಳದಲ್ಲಿ ಗಡಿಯಾರದದ ಮುಳ್ಳನ ಚಲನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿದ್ದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಗೋಳಾಧಿಕೋಳದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ರಚನೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಒಣ ಗಾಳಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುತಗಳು

ಈ ಮಾರುತಗಳು ಅಲ್ಟ್‌ಕಾಲಾವದಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶದ ಮೇಲೆ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುಣ ಲಕ್ಷಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೇಸುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮಾರುತಗಳು ಬಹುತೇಕ ನಿಯತಕಾಲಿಕವಾದವು ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಹೆಸರುಗಳು, ಸ್ಥಳಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತೆ ಇವೆ.

ಬೆಳ್ಳನೆಯ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುತಗಳು	ಸ್ಥಳಗಳು
ಬ್ರಿಕ್ ಫೀಲ್ಡ್ಸ್	ಆಸ್ಟ್ರೇಲಿಯಾ
ಚೀನುಕ್	ಯು.ಎಸ್.ಎ.
ಪೋಯ್ನು	ಉತ್ತರ ಇಟಲಿ
ಸಿರಾಕ್ಸ್‌ನ್ಯೂ	ಸಹರಾ ಮರುಭೂಮಿ
ಲೂ	ಭಾರತದ ಫಾರ್ ಮರುಭೂಮಿ

ಸ್ಥಳೀಯ ತಂಡು	ಸ್ಥಳಗಳು
ಮಾರುತಗಳು	
ಹರ್ವೆಮಟಮ್	ಮಧ್ಯಪಶ್ಚಿಮ
ಬಿಸ್ತೂಲ್	ಆಲ್ಫ್ ಬೆಟ್ಟ
ಪುಗ್ರ್	ರಷ್ಯಾ
ನೋಟ್‌ರ್	ಮೆಕ್ಸಿಕ್‌ನ್ಯೂ ಕೊಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಂಪೆರೋ	ಅಜೆಂಟ್‌ನ್ಯೂನಾ

ಮೋಡಗಳು

ಮೋಡಗಳನ್ನು ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶರಣಗೊಂಡಿರುವ ಸಣ್ಣ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಅಥವಾ ಮಂಜಿನ ಹರಳುಗಳು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ. ವ್ಯಾಂಡ'ಗ್ ಲ್ಯಾನ್, ವಾಯುಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ನೀರಿನ ಕಣಗಳಿಂದ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮೋಡಗಳನ್ನು ಅಪ್ರಗಳ ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಎತ್ತರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಿರ್ಸ್, ಸ್ಟ್ರಾಟಸ್, ಕುಮುಲಸ್, ನಿಂಬಸ್ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

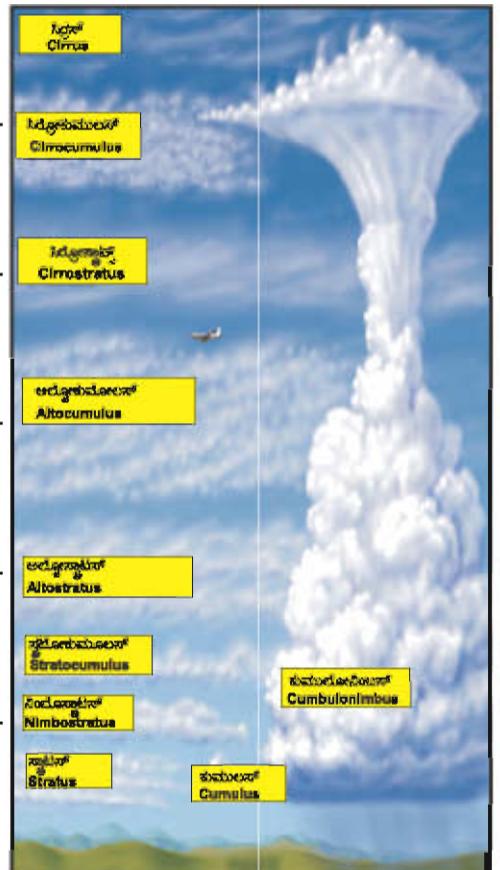
ಸಿರ್ಸ್ ಮೋಡಗಳು (Cirrus)

ಸಿರ್ಸ್ ಮೋಡಗಳು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 5000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇವು ಸಹజವಾಗಿ ಮಂಜಿನ ಹರಳುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಮಳೆ-ಮಂಜುಗಳನ್ನು ತರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೋಡಗಳು ಉದ್ದ್ವಾಗಿದ್ದು, ನಾರಿನಂತೆ ಅಂಕು ಡೊಂಕಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಗುಂಗುರು ಗುಂಗುರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ಸ್ಟ್ರಾಟಸ್ ಮೋಡಗಳು (Stratus)

ಸ್ಟ್ರಾಟಸ್ ಮೋಡಗಳು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 2000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಇವು ಕೆಪ್ಪು ಮಿಶ್ರಿತ ಕಂದು ಹಾಳೆಯಂತೆ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವು ಇಬ್ಬನಿ, ತುಂಪುರು ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮಂಜಿನ ಹರಳುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸುತ್ತವೆ.

ಕುಮುಲಸ್ ಮೋಡಗಳು (Cumulus)

ಕುಮುಲಸ್ ಮೋಡಗಳು ಹತ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಳಿತ್ವವೆ. ಮತ್ತು ಮದ್ಯಮ ಮೋಡಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಮೋಡಗಳು ಎಳಿಗಳಿಂತೆ ಮತ್ತು ಗುಂಪು-ಗುಂಪಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಮೋಡಗಳು ಮಿಂಚು-ಗುಡುಗು ಸಹಿತ ಮಳೆ ತರುತ್ತವೆ. ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಗುಡಿಗನ ಮೋಡಗಳು ಎಂತಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಿಂದ 12000 ಮೀಟರ್ ಎತ್ತರದವರೆಗೂ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ನಿಂಬಸ್ ಮೋಡಗಳು (Nimbus)

ನಿಂಬಸ್ ವ್ಯಾಂಡ'ಗ್ ಲ್ಯಾನ್ ಲಂಬ ಮೋಡಗಳಾಗಿವೆ. ಇವು ಕಂದು ಅಥವಾ ಕ್ವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಇವು ನಿರಂತರ ಮಳೆ ಸುರಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಪ್ಪಗಳನ್ನು ಗಾಳಿ ಮಳೆ ಮೋಡಗಳು ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಸರ್ವ ಮೋಡಗಳು

ಸ್ವಾಟಿಸ್ ಮೋಡಗಳು

ಕುಮುಲಸ್ ಮೋಡಗಳು

ನಿಂಬಸ್ ಮೋಡಗಳು

ಮುಖ್ಯ

ಮೋಡಗಳ ನೀರಿನ ಹನಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ
ಭೂಮಿಗೆ ಬೀಳುವುದನ್ನು ಮಳೆ ಎನ್ನತ್ತೇವೆ.
ಟಿಂಡು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವಿಯಾದ
ನೀರು ಫ್ರ್ಹ' ನೀ ಕ' ರ' ಣ ಹ್ ಶಾ ೦ ದ' ಲು
ಆರಂಭವಾಗುವುದರೂಂದಿಗೆ ಮಳೆಯ ಕ್ರಿಯೆ
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ನಂತರ ಮಳೆ ಉಂಟಾಗುವ
ಮೋಡಗಳ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಮಳೆಗಳನ್ನು
ವೂರು ವಿಧವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು
ಅವುಗಳೆಂದರೆ.

1. ಪರಿಸರಣ ಮಳೆ
 2. ಆರೋಹ ಅಥವಾ ಪರ್ವತ ಮಳೆ
 3. ಆವರ್ತನೆ ಮಳೆ

ನಮಗಿದು ಗೊತ್ತೇ ?

ಹೈಗೇಶ್ವರ್ ಮೀಟರ್ ಎಂಬ ಮಾಪಕದಿಂದ
ಮಳೆಯನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ
ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದ
ಮಳೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಭೂಪಟದ ಮೇಲೆ

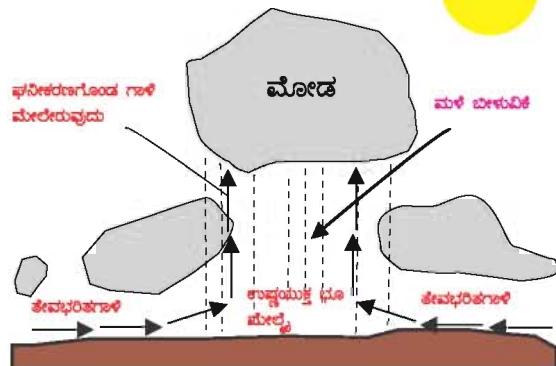
ಎಳೆದಿರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ರೇಖೆಗಳನ್ನು “ಹಸೋಹೈಟ್ಸ್” ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪರಿಸರ್‌ ಮಳೆ

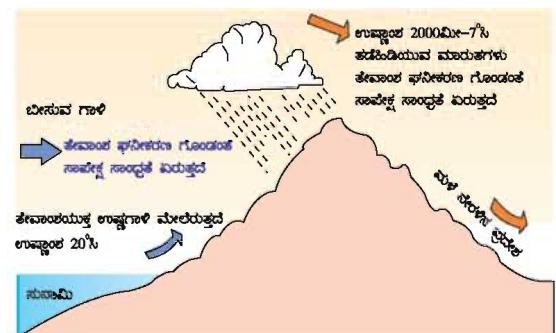
ಸಮಾಭಾಜಕ ವೃತ್ತ ಪ್ರದೇಶವು ಸೂರ್ಯನ
ನೇರ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಿಂದ ಅಧಿಕ
ಉಷಣ್ಣಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಅಧಿಕ
ಉಷಣ್ಣಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಗಾಳಿಯು
ಮೇಲೇರುತ್ತದೆ. ಮೇಲೇರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಗಾಳಿಯು
ಉಷಣ್ಣಂಶದ ವೆನ್ನು ಕ್ರಿಂತಿರುತ್ತದೆ
ಫಾನೀಕರಣಗೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ವೋಡಗಳು
ರಚನೆಯಾಗುತ್ತವೆ.

ಪರಿಸರಣ ಮತ್ತು

ಸೂರ್ಯ

ಮೋಡವು ಇಬ್ಬನಿ ಬಿಂದುವಿನಪ್ಪು ತಂಪಾದಾಗ ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನೇ ಪರಿಸರಣ ಮಳೆ ಎನ್ನಲ್ಪಡೆ. ಇಂಥಹ ಮಳೆಯು ಗುಡುಗು-ಮಿಂಚು ಸಹಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಇದು 4 ಗಂಟೆಗೆ ಬರುವುದರಿಂದ ಇದನ್ನು 4 ಗಂಟೆಯ ಮಳೆ (4'o clock Rain fall) ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಹ ಅಥವಾ ಪರ್ವತ ಮಳೆ

ಆರೋಹ ಅಥವಾ ಪರ್ವತ ಮಳೆ

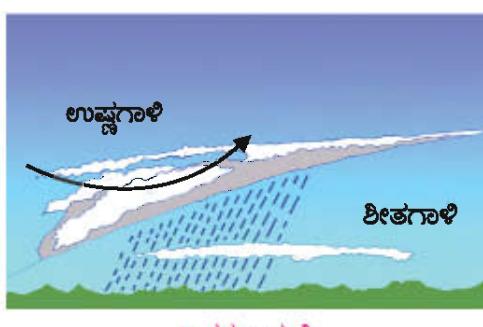
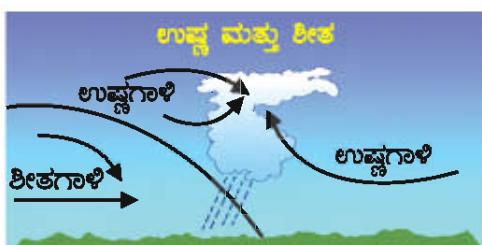
ಸಮುದ್ರದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬೀಸುವ ಮಾರುತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ತೇವಾಂಶವಿರುತ್ತದೆ, ಪ್ರ' ವ' ಫ' ತ' ಗ' ಳ' ಇಂಜಾ ರ' ಗ' ಳ' ಲ್ಲಿ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಮಾರುತಗಳು ಮೇಲೇರಿ ತಂಪಾಗಿ ಭಾರಿ ಮಳೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಮೇಲೇರಿದ ಗಾಳಿ ಪರ್ವತಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿಯವುದರಿಂದ ಮಳೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು 'ಮಳೆ ನೆರಳಿನ ಪ್ರದೇಶ' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗಿದು ಗೊತ್ತೆ?

ಕೇರಳ ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡು ಒಂದೇ ಅಕ್ಷಾಂಶದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಸಹ ಕೇರಳ ಹೆಚ್ಚು ಮಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇರಳವು ಮಾರುತಗಳಿಗೆ ಅಭಿವುಳಿ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ತಮಿಳುನಾಡು ಮಾರುತಗಳಿಗೆ ವಿಮುಕ್ತ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಾಗಿದೆ.

ಆವರ್ತ ಮಳೆ

ಉತ್ಕಾಂಶ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಂದ ಚೆಚ್ಚಿನ ಗಾಳಿಯು ಮೇಲೆರುತ್ತದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತುದೆ ಪ್ರದೇಶವು ರಚನೆಯಾಗಿ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತಿರುವ ಅಧಿಕ ಒತ್ತುದೆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಗಾಳಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಆಕಾರಿಸುತ್ತದೆ.

ಭೂಮಿಯು ಸುತ್ತುವುದರಿಂದ ಗಾಳಿಯು ವೃತ್ತಾಕಾರದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ. ಗಾಳಿಯು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಏರುತ್ತಾ ಆಲಿಕೆಯ ಆಕಾರವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತದೆ. ವೇಂಳೆ ರೀದ್ ಗಾಳಿಂಗು ತಂಪಾಗಿ ಘನೀಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಅಕ್ಷೋಬರ್, ನರೆಂಬರ್, ಡಿಸೆಂಬರ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡು, ಆಂತ್ರ ಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ಚರಿಸ್ತಾಗಳ ಕರಾವಳಿ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಈಶಾನ್ಯ ಮಾನ್ಯಾನ್ ಮಾರುತಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಆವರ್ತ ಮಾರುತಗಳು ರಚನೆಯಾಗಿ ಮಳೆ ತರುತ್ತವೆ.

ಮಂಚು

ವಾಯುವಂಡಲದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಚಷ್ಟಿಯು ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದನ್ನು ಮಂಚು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಗುಡಿಗಿನೇಡನೆ ಸೇರಿಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸೆಕೆಂಡಿಗೆ 60,000 ಮೈಲಿ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಂಚು

ನಿಮಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

ಮಂಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಂಚುಶಾಸ್ತ್ರ (Fulminology) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಂಚಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಚುಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ (Fulminologist) ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವು 16 ಮಿಲಿಯನ್ ಮಂಚು ಇರುತ್ತದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಂಚು ಪರಿಸರಣ ಮಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಸ್ಥಾಟಿದಿಂದಾಗಿ ಆವರ್ತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಮೋಡಗಳು

ರಜನೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಧನಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಯಿಂಜಾತ್ಮಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಂಜುಭರಿತ ವೋಡಗಳು, ಫೇಸ್‌ಸಿದಾಗ ಮಿಂಚು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಶೋಧನಾಕಾರರು ಮಿಂಚುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಬಹುದು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದಾರೆ.

ನಿಮುಗಿದು ತಿಳಿದಿದೆಯೇ?

2010 ර එහිලා තිංග්ලයේ සැපුලාමුව්
ස්කූටීසිදාග 23000 චුවාන්ග්ලනු රදු
පැඩිස්ලු කාරණග්ලීනු? එංඩුදනු සිංහල්
මාධි.

ಗುಡುಗಿನಿಂದಕೂಡಿದ ಮಾರುತ

చుములోనించసా మోడగళు గుడుగన్ను
 ఉత్పాదిసుత్తవే. ఇప్ప సావాన్యవాగి
 అల్పావధియవు. ఇప్ప గుడుగు, మించు, ప్రభల
 గాళి, ఆలికల్లినొడనె భారీ మళీ తరుత్తవే.
 వాయు మండలద కేళ పదరగళ గాళియల్లి
 ఉష్ణాంతవు హచ్చాగిరువుదరింద వాయు
 మండలద అస్థిరతె మత్తు తీప్పవాద పరిసరణ
 జెట్టువు టికేగళు ఇదురు ఉగువుక్కే
 అగ్తువాదపుగళు.

గుడుగు హవామానద కలవారు
ఫటకెగళన్ను హోందిరుపుదరింద హవామాన
తాస్తేజ్జురు ఇదన్ను హవామానద కాబాఫనే
ఎందు కరేయుత్తారే. గుడుగు 4 రింద 20
కి.మీ. వ్యాప్తింయల్లి రజనేయాగుత్తదే.
ఉష్ణవలయ ప్రదేశగళల్లి భూమియ మేలే
మళ్ళగాలద మధ్యాక్షు అథవా సాయంకాలద
వేళియల్లి గుడుగు సంభవిసుత్తదే. ఆదరే
సాగరగళ మేలే ఇదు రాత్రి వేళి సంభవిసుత్తదే.
మాన్మాన్ మాదరియ వాయుగుణవిరద
ప్రదేశగళల్లి బేసిగెయ కాలద అవధియల్లి
మత్త అంత్యదల్లి కాణిసికేంట్లుత్తదే.

ಗುಡುಗಿನಿಂದಕೂಡಿದ ಮಾರುತ

ଅଭ୍ୟାସ

I. ಸೂಕ್ತವಾದ ಉತ್ಪರವನ್ನು ಆರಿಸಿ ಬರೇಯಿರಿ.

- ಅ) ಧರ್ಮೋ ಮೀಟರ್
ಇ) ಬಾರೋ ಮೀಟರ್
5. ಉಪ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಅಧಿಕ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
ಅ) ಡೊಲ್ಟ್ರಾಮ್ಸ್
ಇ) ಕೊರಿಯಲಿಸಸ್
6. ಸೂರ್ಯನ ಕರಣಗಳು _____ ಪದರದಲ್ಲಿ ಆಯಾನುಕರಣಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.
ಅ) ಪರಿವರ್ತನ ಮಂಡಲ
ಇ) ಆಯಾನ ಮಂಡಲ
7. _____ ತಿಂಗಳನ್ನು ಖಚಿತಕಾಲಿಕ ಮಾರುತಗಳ ಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆ.
ಅ) ಆಷಾಡ
ಇ) ವೃತ್ತಾವಿ
8. _____ ನಾಲ್ಕು ಗಂಟೆಯ ಮಳೆ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಅ) ಪರಿಸರಣ ಮಳೆ
ಇ) ಆವರ್ತನ ಮಳೆ
9. ಸಮುದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಗಾಳಿಯ ಒತ್ತಡವು _____ ಮಿಲಿಬಾರ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
ಆ) 1008 ಆ) 1020 ಇ) 1033 ಈ) 1013
10. _____ ಮೋಡಗಳು ಲಂಬ ಮೋಡಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.
ಅ) ಸಿರ್ಸ್
ಆ) ಸ್ಟ್ರಾಟ್ಸ್
ಇ) ಕುಮುಲಸ್
ಈ) ನಿಂಬಸ್

II. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತೀ ಮಾಡಿ.

- “ಕಿಲ್ಲೆ” ಎಂಬ ಗ್ರೀಕ್ ಪದವು _____ ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.
- ಭೂಮೇಲ್ಪೈನ ಉಷ್ಣಾಂಶವು ಪ್ರತಿಸಾವಿರ ಮೀಟರ್‌ಗೆ _____ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ.
- ಸ್ವಾಸ್ಥೀಸ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲನೇನೋ ಎಂದರೆ _____.
- ಮೆಚ್ಕೊಪಾಲಿಟನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು _____ ನಿಂದಾಗಿ ಉಷ್ಣಾಂಶದಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತದೆ.
- ಪರಿವರ್ತನ ಮಂಡಲ ಮತ್ತು ಸಮೋಷ್ಟ ಮಂಡಲದ ನಡುವಿನ ಗಡಿಯನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- ಸಮಭಾಜಕ ವೃತ್ತದ ಕಡಿಮೆ ಒತ್ತಡ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- ಗಾಳಿಯ ಸಮನಾಂತರ ಚಲನೆಯನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- ಭಾರತದ ಮರು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಸುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಮಾರುತವನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- ಮಂಜಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು _____ ಎನ್ನುತ್ತೇವೆ.
- ಗುಡುಗನ್ನು _____ ಮೋಡಗಳು ಉಂಟು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

III. ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

1. ಜಾಗತಿಕ ತಾಪಮಾನ ನಿರ್ವಾಣ
2. ಧೋರ್ಣ ಮೀಟರ್ ಮಾನವನ ಪ್ರಭಾವ
3. ಅನಿಮೋಮೀಟರ್ ಹವಾಮಾನ ಕಾಶಾಣೆ
4. ಆವರ್ತನೆ ಕೆಣ್ಣು ವ್ಯಾರುತ್ತಾರು ಗಳ ವೇಗ ವುತ್ತು ದಿಕ್ಕಿನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಉಪಕರಣ
5. ಗುಡುಗು ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಉಪಕರಣ.

IV. ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣಗಳ ವ್ಯಾಪಕವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ಉಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶೀತ ಸಾಗರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಸಂಧಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳೇನು?
3. ಭೂಮಿಯ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಸೌರಶಕ್ತಿಯ ಯಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ.
4. ಸಮ ಒತ್ತಡದ ರೇಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಐಸೋಹೆಚೆಸ್‌ಗಳ ವ್ಯಾಪಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
5. ಉಷ್ಣಾಂಶವನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಮಾಪಕಗಳು ಯಾವುವು?
6. ಫರಲ್ ನಿಯಮವನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ.
7. ನಿತ್ಯ ಮಾರುತಗಳು ಎಂದರೇನು?
8. ಮಿಂಚು ಎಂದರೇನು? ಅದು ಹೇಗೆ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ?
9. ಹವಾಮಾನ ಕಾಶಾಣೆ ಎಂದರೇನು?
10. ಸಮಾನ ವಾಯುಗುಣ ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾಯುಗುಣ - ವ್ಯಾಪಕವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.

V. ವಿವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳು ಯಾವುವು? ಎಲೋನೀನೋ ಮತ್ತು ಮಾನವನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
2. ಭೂ ಮೇಲ್ಮೈ ಉಷ್ಣವಲಯಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.
3. ಭೂಮಿಯ ಮಂದ ಮಾರುತಗಳು ಎಂದರೇನು? ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.
4. ಸಮುದ್ರದ ಮಂದ ಮಾರುತ ಎಂದರೇನು? ಅದನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.
5. ಮಳೆಯ ವಿಥಗಳು ಯಾವುವು? ಪರಿಸರಣ ಮಳೆಯನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.
6. ಆರೋಹ ಅಥವಾ ಪರ್ವತ ಮಳೆ ಮತ್ತು ಆವರ್ತ ಮಳೆಯ ವ್ಯಾಪಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
7. ಗುಡುಗಿನಿಂದ ಕೊಡಿದ ಮಾರುತದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸಿ.
8. ಮೋಡಗಳು ಎಂದರೇನು? ಅವುಗಳ ವಿಥಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದನ್ನು ವಿವರಿಸಿ.
9. ವಾಯುಮಂಡಲದ ಪದರಗಳು ಯಾವುವು? ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಪದರವನ್ನು ಚಿತ್ರ ಸಹಿತ ವಿವರಿಸಿ.

ಜ್ಯೋತಿಷ
ಉಪಕಾರಿ

VI. ಭೂಪಟದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ:

1. ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಉಷ್ಣವಲಯಗಳನು ಗುರುತಿಸಿ.
2. ಭೂಮಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಟೆಬಂಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.
3. ಭೂಮಿಯ ನಿರಂತರ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ನಿಮ್ಮ ಉರಿನ ಹವಾಮಾನವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತಿಳಿದು ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.
2. ಭೂಮಿಯ ವಾಯುಗೋಳವನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಕ್ಸೀಯಲ್ಲಿ ತಯಾರಿಸುವುದು.
3. ಸಮುದ್ರದ ಮಂದ ಮಾರುತಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಮಂದ ಮಾರುತಗಳ ಪ್ರಯೋಜನಗಳನ್ನು ಒಂದು ನ್ಯಾಕ್ಸೀಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕು.
4. ಪ್ರಪಂಚದ ಉಷ್ಣವಲಯಗಳು ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಮಾರುತಗಳನ್ನು ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಬೇಕು.
5. ನಿಮ್ಮ ಉರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಬಗೆಯ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವಿರಿ/ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ಪಡೆಯುವಿರಿ? ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.
6. ಸಮೀಪ ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಚಂಡಮಾರುತಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಮತ್ತು ಚಂಡಮಾರುತಗಳು ಯಾವಾಗ ಸಂಭವಿಸಿದವು? ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.
7. ಮೋಡಗಳು ಎಂಬುವು ಉಂಟಾಗದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆಯೊಂದನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.
8. ಪ್ರಪಂಚದ ಹಲವಾರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಡುವ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣಾಳೋಡನೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜಾತ್ರೆ ಮಹೋತ್ಸವಗಳು ಮತ್ತು ಹಬ್ಬಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿರಿ.
9. ಪ್ರಪಂಚದ ಭೂಪಟದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣ ಮರುಭೂಮಿಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಅದರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಶೀತ ಪ್ರವಾಹಗಳನ್ನು ಬರೆದು ತೋರಿಸಬೇಕು.
10. ಶೀತ ಸಂಧಿ ಮತ್ತು ಉಷ್ಣ ಸಂಧಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಬಂಧವೊಂದನ್ನು ಬರೆಯುವುದು.

1. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು

ಇಂದಿನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಜರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಮರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವಾದರಿಯು ಪ್ರಚಲಿತದಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿಳಿಯೋಣ. ಅಭಿಹಾಂಲಿಂಕನ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ “ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ, ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಸರ್ಕಾರವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ”. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಳುವ ವರೂ ಆಗಬಹುದು, ಆಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಜೆಯೂ ಆಗಬಹುದು, ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಜೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕೌಶಿಗಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಇವು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ, ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗುವ ಸಂಘಟನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಜನರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆಯಂತೆಯೂ ಹಲವಾರು ಸಮಾಜಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸುವ ವೇದಿಕೆಯಾಗಿಯೂ ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗುತ್ತವೆ.

ಪಕ್ಷದ ಅರ್ಥ

ಪ್ರಜೆಗಳು, ಒಂದು ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರತರಾಗಿ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುವ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆಯುವ ಸಂಘಟನೆಯೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಅವರು ಜನರ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉತ್ತಮ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಂದೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ನಾಯಕರು, ಸ್ಕೃತಿಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳು ಎಂಬ ಮೂರು ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಒಂದಾವುದೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಬ್ಬಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

2. ಅಧಿಕಾರ, ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು ಅದರ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಿತು.

3. ಸಂವಿಧಾನಬಧ್ಯ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

4. ತನ್ನದೇ ಆದ ಪದವಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

5. ಅದು ತನ್ನದೇ ಆದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಗುರಿ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳು

ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಕಂಬೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ತ್ವರಿತ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ.

1. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ವಿಸುತ್ತವೆ.

2. ಪ್ರತಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ಪ್ರಕಾಳಿಕಾಗಳು, ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಮತದಾರರ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ.

3. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

4. ಬಹುಮತ ಪಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತದೆ.

5. ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷ ಬಹುಮತ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೋ ಆ ಪಕ್ಷವು ಸರ್ಕಾರದ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸುತ್ತ ಸರ್ಕಾರವು ತನ್ನ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಜನ ಮಂಜುಗೆ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿದೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯ ವಿಧಾನ

ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷದ ಕ್ರಮಾಗತ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯ ನಾಯಕರು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಫ್ತ್ವರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಕರನ್ನು ಚುನಾಯಿಸಿ ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಪಕ್ಕದ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ ಅರ್ಥಕರ ಹುದ್ದೆಯಾಗಿದೆ. ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಿಗೆ ಸಲಹ ಮತ್ತು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಕಾರ್ಯಕಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕಾರಣಿ ಸಮಿತಿ ಇರುವುದು. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಸಭೆ ಸೇರಿ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಸಿ ತೀವ್ರಾನಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಸಭೆಗಳು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೂಪ್ರಮೇ ಅಥವಾ ವರ್ಷಕ್ಕೊ೦೯ಪ್ರಮೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಿ ಸಮಿತಿಯು ಸಭೆ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಸುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಭೆ ಮತ್ತು ಚರ್ಚೆಗಳು ಪಕ್ಕದ ಬಿಲವರ್ಧನೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತವೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಪಕ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮಟ್ಟ ಹಾಕಲು ಪಕ್ಕದ ಬಗ್ಗೆ ಭಿನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಈ ಸಭೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ವಿಧಗಳು

ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಪಕ್ಕಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ವಿಧಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ,

1. ಏಕ ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ

ಅಂದರೆ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಪಕ್ಕವಿದ್ದು ಅದು ಆಳುವ ಪಕ್ಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಕ ಇರುವುದಲ್ಲಿ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಕಗಳಿರುವುದಕ್ಕೆ ಆಸ್ವದವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಕದ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದ ಸೋವಿಯತ್ ರಷ್ಯಾ (U.S.S.R) ಏಕ ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ.

2. ದ್ವಿಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ

ದ್ವಿಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದೊಡ್ಡಪಕ್ಕಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಅಮೆರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸಾಧನ (U.S.A) ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ (U.K)

3.ಬಹು ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ

ಇದರಲ್ಲಿ ಎರಡಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಕಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆ ಎಂದರೆ ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಇಟಲಿ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬಹು ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿ

ಬಹು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಭಾರತದೇಶ ಮತ್ತು ಅದರ ವ್ಯೇವಿಧ್ಯತೆಯ ಸ್ವರೂಪವು ಬಹುಪಕ್ಕಗಳ ಉದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಭಾರತವು ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ರಾಷ್ಟ್ರವಾಗಿದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮತ್ತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ ಎಂದರೆ ಈ ಪಕ್ಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಕಗಳ ಉದಯಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಇವು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಪಕ್ಕಗಳಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸಮಸ್ಯೆ, ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ, ಭಾಷಾ ವ್ಯೇವಿಧ್ಯತೆ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಬಹು ಪಕ್ಕಗಳ ರಚನೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಚುನಾವಣೆಗೆ ಘಲಿತಾಂಶದ ನಂತರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸ ಬೇಕಾದ ಸನ್ವೀಕ್ರಿಯೆ ಉಂಟಾದಾಗ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಪಕ್ಕಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಕಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಸಮಿಶ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಕಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪಕ್ಕಗಳು

ವಿಧಾನಸಭೆ ಅಥವಾ ಲೋಕಸಭೆ (ಕೆಳಮನೆ) ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಶೇಕಡಾವಾರು ಅಥವಾ ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಿದ ಸಾಫಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಪಕ್ಕಗಳು ಎಂಬ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಚುನಾವಣಾ ಆಯೋಗದಿಂದ ಅಂಗೀಕಾರ ಪಡೆದ ಪಕ್ಕಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಕಗಳಾಗಿವೆ.

ಪಕ್ಷಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರ್ಕಗಳಾಗಿವೆ.

ರಾಸ್ತೀಯ ಪಕ್ಕಗಳು

କନିସ୍ତ ନାଲ୍ଯୁ ରାଜ୍ୟଗଳିଲି ପ୍ରାଦେଶୀକ ଅଧିକାର
ରାଜ୍ୟ ପଦ୍ଧତିରେ ଏଠିମୁ ଅଂଗୀକାର ପଡ଼େଦ ପଦ୍ଧତିରେ
ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ପଦ୍ଧତିରେ ଏହିପରିବାର ଏହିପରିବାର
ଚିନାବଣା ଆଯୋଗଦିନର ତମ୍ଭେ ପଦ୍ଧତିରେ
ନୋଠିଦଣି ମରାକିଶିଖୋଲ୍ଲବେଳୁ
ଗୋଠିତକ ଏହା ପଦ୍ଧତିରେ ଚିନାବଣା

ಆಯೋಗವು ಸಮಾನವಾಗಿ ಪರಿಗಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ದೂರೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೂ ದೂರೆಯುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷಕ್ಕೂ ಅವರದೇ ಆದ ವಿಶ್ವಿಭಾಗಿ ಹೇಗೆಯುತ್ತವೆ. ಆ ಪಕ್ಷದ ಅಧಿಕೃತ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಮಾತ್ರ ಈ ಚಿಹ್ನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಧ್ಯಾಸಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭು ತ್ವರಿತವನ್ನು ಉತ್ತರವಾಗಿ, ಯೂರೋಪಿಯನ್‌ಗಾಗಿ ಕಾರ್ಯವಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿಯೂ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ಕಾರ್ಯಶೀಲವಾಗುತ್ತದೆ.

ଅଭ୍ୟାସ

I. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು, ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ.

II. ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಸಳಗಳನ್ನು ಭರ್ತೀ ಮಾಡಿ.

1. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಯೇ ಅಳುವವರೂ ಮತ್ತು _____ ಆಗಬಹುದು.
 2. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು _____ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆಗೆ ನೇರವಾಗುತ್ತದೆ.
 3. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು _____ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ನಡುವಿನ ಸಂಪರ್ಕ ಸೇತುವೆಯಂತೆ ಕರ್ತವ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
 4. _____ ದೇಶವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರ.

III. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅಭಿಹಾಂ ಲಿಂಕನ್ ರವರು ನೀಡಿರುವ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
2. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷವೆಂದರೇನು?
3. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಯಾವುವು?
4. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
5. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೆಂದು ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯುವುದು ಯಾವಾಗೆ?

IV. ಏವರವಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

1. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ.
2. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಮೂರು ಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುವು? ಉದಾಹರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ.

ರಚನಾತ್ಮಕ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ

1. ಗುಂಪುಚಚೆ :

ಕೆಳಕಂಡ ಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶೈಷ್ವಾದುದು?

- ಏಕಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ
- ದ್ವಿಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ
- ಬಹುಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿ

2. ಕಂಡುಹಿಡಿ :

ನಮ್ಮ ನೇರೆ-ಹೊರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ.

ದೇಶ	ಪಕ್ಷಪದ್ಧತಿ	ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಹೆಸರು

3. ಚರ್ಚೆಗಳಿ:

ಬಹುಪಕ್ಷ ಪದ್ಧತಿಯ ಅನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಅನಾನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಚರ್ಚೆಸುವುದು.

4. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆ:

● ಕಿರುಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು :

ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳು, ಅವುಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಳು, ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ಗುರಿ ಉದ್ದೇಶಗಳು, ನಾಯಕರ ಚಿತ್ರಗಳು ಮುಂತಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನೂ ಲಗೊಂಡ ಕಿರುಪುಸ್ತಕ (Booklet) ತಯಾರಿಸುವುದು.

5. ಪ್ರಬಂಧ ಬರೆಯುವುದು:

“ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಬೆನ್ನೆಲೆಬು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳೇ”.

6. ಚಟುವಟಿಕೆ:

ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಪಕ್ಷಗಳ ನಾಯಕರು, ಪಕ್ಷದ ಚಿಹ್ನೆಗಳು, ಉದ್ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಕಾಳಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದು.

ಜ್ಯೋತಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣ

‘ನನ್ನಿಂದ ಸಾಧ್ಯ, ನಾನು ಮಾಡಿದೆ’
(‘I can, I did’)
ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಚೆಟುವಟಿಕೆ ದಾಖಲೆ

ವಿಷಯ :